

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemaj:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izplača vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Shod gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj.

Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj je imelo večeraj popoldne zelo dobro obiskano volilno shod v gostilni pri Rastoharju na Karlovski cesti, ki ga je otvoril g. Val. Kopitar ter podelil besedo takoj kandidatu, g. tržnemu nadzorniku

Adolfu Ribnikarju.

Od občinstva burno aklamiran, je izvajal g. Ribnikar sledeče:

Na raznih shodih sem govoril in iz časopisov je mogoče spoznati moje stališče napram klerikalni stranki in moje mnenje o klerikalni deželno-zborski večini. Danes se hočem pečati z drugo močjo, ki igra v deželnem zboru vlogo, z Nemei. (Klic: Fej!) V zadnjih dnevih so se spravili nemški listi, osobito pa »Grazer Tagblatt« nad mene in so me začeli osebo žaliti, kakor je to navada samo pri onem narodu, ki se izigrava rad z velikim aplombom za Herren-volk.

V petek so imeli ljubljanski Nemei v Kazini shod, ki je bil sicer maloštevilno obiskano, vendar pa zelo zanimiv. Na tem shodu so se namre Nemei razdvojili in je bil en del Nemeev, in sicer 30 udeležencev za to, da volijo Nemei že takoj pri prvih volitvah slovenskega klerikalnega kandidata. Rojino, (ogorčenje) med tem ko je bil drugi del Nemeev, in sicer 32 udeležencev za to, da Nemei volijo pri prvih volitvah samostojnega nemškega kandidata dr. Egra in šele pozneje, pri drugih volitvah, če pride do drugih volitev, pa klerikalnega kandidata Rojino. Večina, ki jo je dosegel samostojni nemški kandidat dr. Eger, znaša tedaj samo 2 glasova in to je značilno. Iz tega glasovanja pa je tudi razvidno, da si Nemei prizadevajo, da s svojo močjo pomagajo do veljave slovenskemu klerikalnemu kandidatu, na drugi strani pa je to tudi dokaz, da naši klerikaleci računajo na nemško pomoč.

Meni je koučno popolnoma vseeno, kaj pišejo Nemei o meni in o mojem nastopanju in je tudi sicer brezpomembno, kaj pišejo Nemei, ker tega, kar hočejo, nikdar ne bodo dosegli. (Živahno pritrdjevanje.) Vendar pa se hočem pečati danes nekoliko z Nemei, ker so v zadnjem času že preveč objestni in ker jim je začel

zopet rasti greben. V deželnem zboru tvorijo Nemei še vedno jeziček na tehtnici ter so v mnogih slučajih bili merodajni za usodo naše dežele. Deset mandatov v veleposestvu je njihovih in je teh deset poslancev izvoljenih od 49 veleposestnikov. To je naravnost škandalozno, med tem ko tvorijo Nemei na Kranjskem samo 5% prebivalstva in imajo samo 28.000 svojih ljudi, imajo v deželnem zboru tako močno zastopstvo. (Ogorčenje.) Če bi imeli splošno in enako volilno pravico, potem bi dobili Nemei v najboljšem slučaju v deželnem zboru 2 zastopnika, in to pravico bi jim končno tudi mi priznali. (Govorjanje: Preveč! Niti enega!)

Na drugi strani pa so prišli Nemei po zaslugi naših klerikalcev v občinski svet in tvorijo danes tudi v občinskem svetu nekaki jeziček na tehtnici. (Klic: Fej!) To moč, ki jo imajo Nemei pa bi ne bili nikdar dosegli, če bi jih na umeten način ne podpirala vlada z importom vojaštva in nemških uradnikov. Brez te vladne pomoči, bi bili Nemei pri nas že izdavnja izginili. Vlada pa ravno v zadnjem času sistematično in naravnost nesramno germanizira naše urade. Posebno jasno vidimo sedaj pri naši deželni sodnji, kako skušajo ugonobiti vse, kar je slovensko. Pri našem deželnem sodišču že 9 mesecev ne sprejemajo nobenih slovenskih pravnih praktikantov več, toda ne morda, ker jih ne potrebujejo, marveč zgolj iz hudobnosti, da bi škodovali slovenskemu narodu. Sedaj imamo na sodnji samo 2 slovenske praktikanta, med tem ko so prej vendar tudi sprejemali Slovence v sodno službo. Odkar pa vlada pri deželni sodnji po zaslugi klerikalcev Elsnar, se je začela germanizacija tudi na sodnji in to na ta način, da ne sprejemajo nobenih slovenskih sodnih praktikantov več, ter si pomagajo samo z brezplačnimi odvetniškimi kandidati. 22 brezplačnih odvetniških kandidatov mora opravljati službo sodnih praktikantov in izmed teh 22 odvetniških kandidatov jih čaka 15 na sodnopraktikantska mesta. (Splošno razburjenje.) To je taka vnebovpijoča krivica, da je ne smemo in ne moremo prezeleti! Kričeno pa je to tembolj, ker med tem časom sprejemajo sodne praktikante v Gradcu in Celovcu, seveda samo trde Nemece, ter ti nemški praktikanti, dasiravno so v službi faktično mlajši, pridejo v red pred našimi praktikanti. Zlobno pa je to tudi zaradi tega, ker hočejo na tak umeten način napraviti, da bi se zdelo, kakor da

slovenskih sodnih praktikantov ni ter bi imeli dozdeven razlog za nadaljnje vtihoapljanje nemških sodnikov v slovenske dežele. Kdor ve, koliko napora in koliko materialnih žrtev stanejo študiji in kdor upošteva, da bi naši absolvirani juristi z izpiti tudi brezplačno vstopili v službo, pa se jim niti to ne dovoli, more razsoditi vso hudobnost takega postopanja. Med tem časom pa grabijo Nemei nam in našim sinovom zaslužek na lažih tleh. Nič ne pretiravam, če trdim, da se nam bližajo zopet časi, ko bodo nemški sodniki sodili naše ljudstvo in nič čudnega ne bi bilo, če bi ti nemški sodniki obravnavali z nami v nemškem jeziku ter pisali protokole za ljudi, ki nemško niti ne znajo, v nemškem jeziku in izdajali nemške razsodbe. Jasnno je, da streme za tem, da bi slovensčino popolnoma pregnali s sodišč, in to se godi na mestu, koder bi morali pričakovati, da vlada največja pravičnost! (Klic: Škandal! Fej! in dr.)

Tako pa je tudi z vladnim aparatom in politično službo. Na celnem Kranjskem imamo samo 3 Slovence voditelje okrajnih glavarstev in v političnih uradih kar mrgoli nemških uradnikov. (Barončkov!)

Kaj bi govorili o finančni upravi? Znano je vsem, da tam odklanjajo Slovence in da se celo sluga boji govoriti slovensko. (Nepopolno razburjenje.) Če gre tako naprej, je popolnoma upravičena bojazen, da iztisnejo slovensko uradništvo popolnoma iz naših uradov in nam vsilijo nemško barone in grofe. In vendar je slovenskemu narodu uradništvo neobhodno potrebno.

Imamo na Kranjskem dve vrsti Nemeev. Eni so takozvani stari Kranjci, dobri avstrijski patriotje in dobri domačini. Ti dobro vedo, da živijo na slovenskih tleh in da je slovensko, kar si pridobijo. Ti Nemei pa si tudi ne žele boja s Slovenci ter upoštevajo prav dobro, da je za nje mir s slovenskim prebivalstvom potreben, zato tudi ne rogovili in se ne spuščajo v nevarne spekulacije. Je pa druga vrsta Nemeev, to so ljudje, ki prihajajo od drugod v našo deželo, to so privandranec (klic: pritepenec!) in ti mislijo, da lahko napravijo iz Kranjskega prusko provinco. Ti Nemei hočejo kolonizirati našo deželo z nemškimi elementi in napraviti preko Kranjskega most do Adrije in na Balkan ter od tam v Malo Azijo. Na njih strani stoji nemški Volksrat, ki posveča vso svojo pozornost temu, da naseli v naših uradih Nemece in Posilnemece, da izpodriva naše

trgovce in naše obrtnike, ter da prežene iz tovarne slovenske delavce ter jih nadomesti z nemškimi, lačnimi privandranec. (Pritrdjevanje.)

Na drugi strani pa igrajo ti zadnji Nemei tudi zelo dvomljivo vlogo. Podobni so tatu, ki vpije: »Držite ga! Držite ga!« Podobni so v tem oziru skoro do pičice našim klerikalcem in so njih vredni vrstniki. Delajo se strahovite patriote, toda njih misli uhajajo v Berlin, tako kakor imajo naši klerikaleci svoje srce v Rimu. Istega podlega sredstva se poslužujejo ti Nemei kakor naši klerikaleci, ravno tako denuncirajo napredne Slovence kot nelojalne in kot veleizdajnike. Toda ravno narodno-napredni Slovence so pravzaprav edini pravi Avstrijci. Mi nimamo nobenih težej izven države in le to zahtevamo, da bi uživali na svojih lastnih tleh isto pravico, kakor vsi drugi narodi. (Pritrdjevanje!) Nemece pa hočem spomniti na neki dogodek. Bil je v kazini, kjer so Nemei vrgli cesarjevo podobo v stranišče in potem so prišli ti Nemei za božjo voljo prosit in so se plazili na kolenih, da naj molčimo. Pa še na nekaj jih hočem spomniti. Na kazinskem vrtu je igrala vojaška godba in na enem drogu je vihrala veleizdajalska frankfurterica, na drugem drogu pa je visela cesarska zastava. Takrat je zahteval naš župan Hribar, da naj izgine frankfurterica in morali so jo odstraniti. Nemei pa so dali nato odstraniti tudi cesarsko zastavo. Vojaška godba je takrat odšla, toda še danes je oni kazino zbiralnice »najbolj patriotičnih« ljudi ter se tam shaja visoko uradništvo in vojaštvo. (Ogorčenje in klic: Fej!)

Ti Nemei drže žakelj našim umazanim klerikalcem, to so oni Nemei, ki trde, da je nemško meščanstvo priporočljivo narodu ustavo, to so oni Nemei, ki bi morali biti vsled tega najbolj liberalni. In sedaj jih vidimo v bratskem objemu z najostudnejšim klerikalizmom. Luteran in ultramontanec v objemu, — prizor za bogove, toda značilno. Oba ničvredna, oba brata vredna drug drugega, zato sta se tudi našla. Saj pravi že star pregovor, da gliha vkup štrija. Jasnno pa je tudi vsled tega, koliko je verjeti slovenskim klerikalcem in njih katoličanstvu. (Klic: bisagrarstvo!)

Najbolj pa se odlikujejo med Nemei tisti, ki imajo v svojih žilah slovensko kri. Saj je poturica vedno hušji od Turčina. Nemškutarji so povsod najbolj strastni sovražniki Slovencev. Ne bom se dolgo mudil

pri nobenem, ker je to poglavje pregnusno. Spomnim samo na barona Schwegla, ki nosi še danes v slovenski literaturi ime pesnika in ki je bil kot abiturient voditelj slovenskih abiturientov ter pozneje važen mož v slovenskem narodu. Oče nadzornika Belarja je bil slovenski nadučitelj na šoli na Grabnu. In vodja Nemeev, dr. Ambroschitz (Klic: takrat se z ž!) je imel očeta žrebljarja na Gorenjskem v Železnikih. Mladi dr. Ambroschitz je tudi še kot dijak rad zahajal med slovenske žrebljarje, svoje rojake, danes pa so ravno ljudje, v katerih žilah teče čista slovenska kri in ki bi imeli sedaj najmanj vzroka ruvati proti slovenskemu narodu, najhušji sovražniki vsega, kar je slovensko. (Fej!) Danes rujejo proti meni, ker sem znan, da sem njih najhušji sovražnik. Hvaležen sem jim za to, ker bi bilo za mene najslabše priporočilo če bi me priporočali. In če vam obljubljam, da hočem vztrajati v boju na eni strani proti klerikalcem, na drugi strani pa tudi zoper predprave in megalomanijo, mislim da mi daste lahko z mirno vestjo svoje glasove.

Dolgotrajno viharno pritrdjevanje je sledilo govornikovim besedam, nakar je govoril deželni poslanec

dr. Karel Triller.

Prinašajoč pozdrave vodstva narodno-napredne stranke in njenega predsednika dr. Tavčarja, priporoča v imenu stranke kandidata, ki se vzleže temu, da ga ne štiti nobena imunitet, ni strašil neustrašeno nastopati za našo dobro stvar. Ker ima toplo slovensko srce, rujejo oni, ki so brezdomovinski, zoper njega. V svoje namene izrabljajo tudi preprič, ki se je vnel med njim in med starejšimi pristaji stranke. Toda ravno ta preprič je dokaz, da je kandidat mož, ki samostojno misli in ve svoje prepričanje tudi neustrašeno zastopati. To pa je porok tudi za njegovo poštenost. Danes združuje bratska sloga njega in nas v vodstvu stranke. Našega kandidata pa se klerikaleci tudi močno boje in to so dokazali v zadnjem času s tem, da so povzročili proti njemu disciplinarno preiskavo. (Klic: To je samo reklama za njega!) Je to dokaz, kako nesebično je nastopal in jim povedal v obraz, kako zapravljajo denar davkoplačevalcev. Ker mu ne morejo dokazati, da bi bil govoril neresnico, so povzročili, da se je uvela proti njemu disciplinarna preiskava. S tožbo se proti njemu ne upajo nastopiti, dasiravno bi bila to edina prava pot. Tožiti pa si ne upa-

LISTEK.

Raj piše Janez Tomec iz Trnovega o suši leta 1833 1834. in 1839.

(Nadaljevanje iz najdenega rokopisa J. P. . . a.)

Priobčil H a r a m b a š a.

V spisu o koleri v Trnovem in Krakovem,¹ je bil omenjen dnevnik Janeza Tomeca iz Trnovega v Ljubljani in iz njega povzeti zaznamki o tej kužni bolezni. Kakor ti, zanimive so še mnoge druge vesti iz »starih dobrih časov«, ki jih je doživel čolnar. Polagoma izvedem vsaj poglobitve njegove zapiske na dan in tedaj se gotovo izpolni napovedba Janeza Tomeca, ki je, sedeč pri stari javorjevi mizi z gosjim peresom v roki, zapisoval trnovske in ljubljanske zanimivosti in otrokom, ki so ga vpraševali: Zakaj pišete? odgovarjal: Kar pišem v te - le buke, bodo ljudje čez več let radi brali.

¹ Glej »Slovenski Narod« z dne 22. avgusta 1911, št. 192.

Zal, da morem ugotoviti dejstvo, da je izvirnik Tomčevega dnevnika izgubljen. Poročevalec o njem ga je sicer pred mnogimi leti temeljito izkoristil in kolikor možno točno prepisal, a izvirnik je šel rakom žvižgat, — in škoda ga je! Sodil bi bil v mestni muzej. Obžalujem, da sem bil tako vesten in ga po uporabi vrnil. Da ga nisem, ohranjen bi bil še dandanašnji tisti stari vzorčnik in preganjen folijski obliki. Tampatam so še tičali v njem ostanki blaga, nekdanj nalepljenega na požoltelih listih le podolgave knjige, popisane z roko, ki je bila bolj vajena veslu, nego peresu. Živo so mi pred očmi tiste okorne črke, ki se je njihov pisec seznanil z njimi najbrže v trnovski trivijalki in jih res trudoljubivo vporabil potomcem v korist. Vseskozi je kraljevala v Tomčevi kroniki latinska abeceda; samo tisto, kar je zapisal o sodnem dnevu, je bilo začrtano z gotico: »Peršu, bo use požgau, zemlo iz usem mestami; tu so te znamina tega sodni-ga dneua inu konc tega sueta u leitu 1999, koker je Sibila prerokovala rekoč: 1000, pa ne ueč 1000 . . . Amen, tert koker kamen.«

A kaj piše naš kropist o suši, zlasti o tisti, ki je provzročila imenitno vinsko kapljico slovečega 34. leta?

V leitu 1833 je bla gorka zima,

ni blu snega do svešence, in tud ne dežja, vender pa veter je uleku na use 3 božiče in od vetra oblačen usak dan; ni več zmrazil toku, de se je usak del delu lohka tok, de sem po suetmo Paul tist dan štihu in sem solata in grah usaju. Tok ob sušene je en mal snega padel in potler se je ujaseln in je dober zmerzln, ker je potler noter do matere božje u post zmerej sever in burja ulekla. In na matere božje dan je sneh padu za ena ped debu toku, de ga usa zima ni tolk blu. In potem ni blu cela spomlad tulk dežja, de b blu zemla premoču, ampak suša in vročina je bla velika toke, de merve je blu mal, žita tud mal po pešnateh nival, po ta debelel je blu dober. Solata se je lohka predala toku, de je bla po krajerju² ena zatu, k ni blu česen.

Ke se je pisal 1834. Po let je bla tudi velika suša, kumej na 14 dni en mal dežja toku, de ceu letu ni bla nobenkrat zemla premočena. Jesen je bla tud suha toku, de sa se zlo use šterne in jame in studene posušel in sa mogel ledje voda te na vohel za škrofet in za druge potrebe voz. Tu je trpel do s. Lukeža. In tist večer je dober dež pomoču. Vender letna je bla toku rodovitna za žitu, presa, aj-

² En stari krajecar = 3 in pol vinarja današnje denarne veljave.

de, kostajna, sadja, želoda je blu dost, ampak repe mal zavol velike suše, k ni mogla uzelnat. Po 2 krač, po 3 krat sa ja sjal, vender ja je blu mal. Vender tu je blu narhuj, k vode ni blu. Nisa mogel malnarje mlet, po Sau ne iz žitam gor. Tu je sturel, de je bla dragina, ker ni blu do predadventne nedele neč velike vode. Takrat je en mal peršla, da sa en mal iz lad-jam po Sau peršal. In 2 krat je mal sneh padu, koker ena slana, in potler ni ceu advent neč šel ne dež ne sneg, ampak zmerzval. In s. Lucie dnou sa bli use merzel in burja je ulekla in tu je terpel do slatkega imena Jezusa nedele.

In zde se je pisal 1835. In na ti-sta nedela je šou dež toku, de je ena sredna voda peršla. Potem se je pa spet ujaselnu jen je blu spet suh mraz noter do suetga Matija. In takrat je blu zmeram dežurn in ene 4 perste na debel je sneg padu toku, de je bla zemla do doberga premočena toku, de ni bla 1 let in 4 mesece toku premočena . . .

Precejšnja suša je bila tudi: »k se je pisal 1839. Spomlad je bla hedu mokra, let pa grozen suh in uroč toku, de 17 dni ni blu neč dežja toku, de sma merva vsa lepa in suha sprael. In na suetga Petra dan je dober dež pomoču. In u letu 1839 glih na suetga Petra in Paula dan sa Medi-

čarjuva mat umarel popudan ob pol pet ur. Jen potler je blu spet sehu in uroče, de 14 dni ni šou spet dež in na suete Marie Magdalene dan je blu pa tak uhar, toča in piš, de po maheh³ use stoukel, kozouce poderel. In potler je bla usa jesen prou suha in letna je bla dost dobra. Aide je blu grozen dost in kostajna toku, de se na poun gđaj tulk. In zima gorka, ob božič gorku toku, de sa bosil hodil in de sma listje grabil. In potler je bla taka burja, de je celeh deset tednu ulekla, in tud suša je bla taka, de v dvana-jsteh tedneh ni več koker dvakrat en mal dež pomoču in tu je terpel en teden po svešenc do svetga Pangerca, tu je ta 12 dan maja, k se je pisal 1840.«

»Toku« je pisal stara trnovska korenina čolnar Janez Tomec, po domače Capnik, v svoji hišici ob Gradašci; »toku« je govorili nekdanj njegovi rojaki Trnovčani, katerih narečja omenja bosopetec o. Marko Pohlin v svoje »Krajske Grammatike« drugi izdaji leta 1783., trdeč, da se loči od jezika, ki ga govore Krakovčani, »dasi stanujejo komaj za streljaj narazen pred mestom ljubljanskim«. Kakšno je bilo krakovsko narečje?

³ t. j. na Barju.

jo, ker imajo preveč masla na glavi in ker vedo, da je res, kar jim je on očitil. Boljše usluge mu niso mogli storiti, ker ravno ta zlobnost mora izzvati najhujši odpor in takemu terorizmu se svobodni meščani ne bodo vdali nikdar. Vendar je treba, da smo vsi pozorni in na svojem mestu. Zlasti je treba svariiti omahljivce in nezadovoljence, da ne oddajo praznih listkov. Oddati prazne listke je večji greh, kakor voliti nasprotnika. Kdor voli nasprotnika, mora biti zadovoljen z nasprotno stranko, ali pa mora od nje kaj pričakovati. (Klici: Koristari!) Kdor pa odda prazen listek s tem samo dokazuje, da nima niti poguma, niti discipline ter s tem tudi posredno koristi nasprotniku.

Pa pogledajmo si ljudi, ki bodo oddali pri volitvah. Mar bodo meščani volili klerikalnega kandidata? Vsek, ki se spomni, kako teptajo mestno avtonomijo že leto dni, in ki si je zapomnil, da je sam mali dr. Pegan kriv, da imamo na magistratu nemškega uradnika, ki vodi občinske posle, bo vedel, kaj mu je storiti. Klerikalca bodo volili le koristari in politično sterilni ljudje in stari impotenti, naj so sicer osebno še tako pošten. Morda bo volil klerikalnega kandidata obrtnik? Te je treba spomniti samo na obrtno šolo in niti en pošten obrtnik ne bo šel za klerikalce v volilni boj! Zasluga bivšega župana Ivana Hribarja, ki se je trudil leta in leta, da smo dobili obrtno šolo. Za tako šolo so se trudila tudi druga mesta, dobili pa smo jo končno vendar mi. Ko je bila šola dograjena in bi se imela otvoriti, so prišli Nemci in začeli zahrbtno ruvati proti nji in le našemu prizadevanju in velikemu naporu se je posrečilo, preprečiti še o pravem času, da ni zadeva zaspala. Od ministra do ministra, od referenta do referenta smo hodili in požirali smo moralni bridke, ker se je zavzemal za to vprašanje naš edini državni poslanec in so nas z začudenjem izpraševali, kako to, da se drugih 11 poslancev za zadevo ni zmenilo in so držali roke navzkriž. Da smo dosegli, da se obrtna šola vendar otvori, moram odkrito priznati, da je zasluga drugih naših slovanskih bratov. Neopojljivo je postopanje klerikalcev, ki bi bili mirno gledali, da gre v nič kulturna zadeva celega slovenskega naroda, od katere bodo imeli mnogo koristi tudi oni sami. Toda klerikalci so bili ideji vedno nasprotni. Ko je dosegel bivši župan odpis potresnega posojila v znesku 900.000 K, so bili klerikalci tako predrzni, da so vpili: To ni nič, to bi se bilo tudi sicer zgodilo! Ta odpis je bila zelo izdatna podpora in je omogočil, da je mesto moglo zgraditi poslopje za obrtno šolo. Mi pa smo rekli v deželnem zboru: »Če je temu tako, potem pomagaj k zgradbi tudi dežela in to tem bolj, ker je bil deželni odbor dve leti prej, vpoštevajoč veliko važnost te šole, obljubil, da bo kolikor mogoče izdatno podpiral obrtno šolo.« Ko smo jih spomnili na to obljubo, pa so se nam smejali in rekli: »Mi ne damo ničesar, saj ste itak od države vse dobili.« (Klici: Fej!) Ali pa bodo uradniki volili klerikalnega kandidata? Znano je draginjsko gibanje in vsak mora priznati, da uradniki v Ljubljani res skrajno težko izhajajo, zlasti pa državni radniki. Vlada je našla prav primerno sredstvo vsaj nekoliko izboljšati stališče uradnikov, ne da bi to čutil mali davkoplačevalec. 30 milijonov za zvišanje uradniških plač je hotela dobiti vlada le z zvišanjem davkov večjim davkoplačevalecem. Osebná dohodarina bi se bila zvišala šele onim, ki imajo nad 10.000 K letnega dohodka. Obdala bi tudi delnice in gotovo je, da oni, ki imajo delnice, lahko na leto utrpe nekaj desetakov. Vlada pa je hotela vpeljati tudi totalitaterski davek, ki bi bil nesel na leto kake 4 milijone kron in ki bi ga bili plačali le premožni ljudje, ki se udeležujejo konjskih dirk in stavijo na posamezne konje. Naš državni poslanec dr. Ravnihar se je pridružil onim, ki so bili pripravljeni sprejeti ta načrt. (Klici: Živio Ravnihar!) Zglasil pa se je v zbornici edini dr. Sustersič, edini oni izmed 522 drugih poslancev (Klici: Že ve zakaj!) Stori je zato, ker so naši klerikalci na Dunaju zvezani z onimi bogatinci in prišel je z nesmiselnimi in hudobnimi zahtevami, da naj se število uradništva zniža za 40%. Res sedi po raznih ministrstvih mnogo uradnikov preveč, toda če pride naš poslanec s tako zahtevo, bo vlada obrnila stvar tako, da imamo mi 40% uradnikov preveč. To opazujemo tudi že danes. Na sodišču je naše uradništvo čez mero upreženo in vobče je pri nas premalo sodnikov, pod tem pa trpi oni, ki išče pravico. Ta nedostatek je ostal tudi kljub temu, da je tozadevno storila odvetniška zbornica že dva sklepa. Za občinstvo gotovo ni vse eno, če človek vloži danes tožbo, razprava pa se vrši šele po 4 mesecih, to pa samo zato, ker so naši uradniki z delom preobloženi. Tudi gotovo nehenemu trgovcu ali obrtniku ni mnogo pomagano, če dobi denar iz

svoje terjatve čez en mesec ali dva, ali še čez pol leta ne. Klerikalci pa uradnikom ne privoščijo zboljšanja materialnega stanja samo zaradi tega, ker je večina uradnikov napredna, tako kakor mora trpeti pomanjkanje naš učitelj, ker se noče ukloniti klerikalcem.

Zato poudarjam še enkrat, da mora biti izvoljen dne 31. oktobra kandidat narodno - napredne stranke tržni nadzornik gosp.

ADOLF RIBNIKAR,

ki ima vse zmožnosti, da nas podpira v deželnem zboru, ker mi smo odločeni prejšnjo demokracijo deželno zbornico, predno trpimo, da trpi krivico še nadalje napredna Ljubljana. (Živahno, dolgotrajno odobravanje.) Kot tretji govornik je nastopil nato deželni poslanec

profesor Reisner.

Ljubljanci, moramo priznati, da letos v enem oziru ne trpimo pomanjkanja; če bi bili z vsem drugim tako dobro preskrbljeni, kakor smo s številom volitev, bi lahko brezskrbno gledali v svet. Letošnje volitve pa so politično ozračje tako očistile, da danes noben samostojno misleč volilec ne more biti v dvomu, kateri stranki naj odda svoj glas pri deželnozbornski volitvi. Če vendar še na volilnih shodih vsem volilecem kličemo v spomin politične čine Slovenske ljudske stranke, ki jasno pričajo, da je ta stranka najzlobnejši nasprotnik vseh gospodarskih in kulturnih nalog mesta Ljubljane, hočemo spodbuditi vse svoje volilce, da poleg svoje glasovalne dolžnosti izpolnjuje še strankarsko dolžnost in s svojo agitacijo pomorejo našemu kandidatu do one sijajne zmage, ki jo more slaviti le odkrito pošteno rodoljubje nad hinavsko, ostudno sebičnostjo. (Odobravanje.)

Vsi vemo, kaj je pomoglo tej tej stranki do viška njene moči v deželi; bilo je versko bandero, ki je pod njo duhovščina zbrala vojsko proti naprednemu meščanstvu. In danes že stoji na plakatih, ki naznanjajo bolj ali manj zabavno igro na »Ljudskem odru« v sredi firme znamenje križa, ki naj bi ga vsak kristjan nosil kot tajinstveno svetinjo v svoji duši, ne pa kot orožje hinavskega jezika. Ali nikdar še ni bilo ne v deželi, ne v mestu toliko sovraštva, toliko preganjanja, toliko pritajenih kletev, kakor v času, ko vlada stranka, ki nosi znamenje miru in ljubezni. Ta stranka ima firmo krščanstva, njeno delovanje pa je v kričečem nasprotju s to firmo. (Pritrjevanje in veselost.) Zmagala je v deželi; začela je gospodariti, tako umno gospodariti, da je dežela danes na robu finančne propadaje; in zdaj bi rada še na Ljubljani pokazala svojo gospodarsko spretnost.

Nadela si je ponosno ime sloveska stranka; njeni poslanci zastopajo v parlamentu slovenski narod; in nikdar se še ni zbiralo nad slovenskim narodom toliko nezasišanih narodnih krivic, nikdar ni germanizacija tako kruto, zasmehovalno podirala našo narodno zgradbo, kakor sedaj, ko je ta stranka naša politična delegacija. (Fej!)

Z vsemi temi svojimi pridevki je nasprotna stranka odigrala, in kmalu bo odigrala še z zadnjim svojim pridevkom, da je »ljudska« stranka. Ko bi ta stranka morala odgovarjati na vprašanje, kje se začne njeno ljudstvo in kje se neha, bi prišla v največje zadrego. Saj ona ne zbira več slojev, ona zbira v svojo sredo le zaslepljene ljudi, ki še niso spregledali njenega koristolovstva in propadle ljudi, ki za mrvice brezplačne jedi v zlati skleni prodajo svoje samostojno mišljenje.

Sedaj ima ta stranka samo še en cilj: obvladati Ljubljano. Nekoč so se izjavili, da hočejo počakati dobe, ko jim bo Ljubljana pala v naročje kakor zrelo jabolko z drevesa. Pa to jabolko zanje ni hotelo zoreti in minilo jih je potrpežljivo čakanje: šli so »rabutabte«. Prvi so rabutali pri občinskih volitvah in to je bilo največje nasilstvo, ki so je zagrešili nad Ljubljano. Poslali so v boj najzadnje rezerve, češ da gre za vero. Toda vsi ti napadi so se razbili ob naprednosti prebivalstva. Pri deželnozbornskih volitvah so postavili za kandidata starega meščana, toda tudi ta lokavost naših klerikalcev jim ni nič pomagala. Prišlo so državnozbornske volitve in sedaj stojimo zopet pred deželnozbornskimi volitvami. Toda zakaj ne kandidira več oni ugledni meščan. Videli so, da z njim ne bodo preslepili meščanstva, zato so hoteli preslepiti obrtnike. Toda, če tudi je res, da ve obrtnik najbolje, kje žali obrtnika čevlji, vendar ni upati, da bi obrtnik, član klerikalne stranke, zastopal v deželnem zboru interese obrtnikov, saj niti učitelj ne sme delati za svoj stan, ker zahtevajo klerikalci, da njih poslanci samo kimajo.

Kdor tedaj le količkaj samostojno misli, bo volil dne 31. oktobra kandidata narodno - napredne stranke, ki je tržni nadzornik gosp.

ADOLF RIBNIKAR.

Na predlog gosp. oficijala V o n a i n e je bila nato soglasno sprejeta resolucija.

Volilec, zbrani na shodu »Gospodarskega naprednega društva za žentakobski okraj« v gostilni pri »Sarcu« dne 22. oktobra 1911 najodločnejše protestirajo zoper protizakonno omejevanje pasivne volilne pravice s tem, da se je neposredno pred volitvami vpeljala iz trte izvita disciplinarna preiskava proti narodno-naprednemu kandidatu gospodu Ribnikarju.

Občinske volitve v Kamniku.

Iz Kamnika.

Naše občinske volitve vplivajo na našega dekana in vse njegove blagoslovljene in neblagoslovljene priganjaje, kakor rdeča ruta na izvestno žival, letajo od zore do mraka v po vseh potih in cestah za volilci, da vrtikajo svoje nosove v vsako hišo, da nadlegujejo z grožnjami in lažmi vsakega človeka. In pri vseh svojih nasilstvih imajo še drzno čelo, da vpijejo po »Slovenec« po državnem pravniku, ti poštenjakoviči in zaščitniki volilne svobode. A so junaki ti franciskani, ki zvabijo staro pobožno ženico k sebi v samostan, se zaletavajo letetihi kut v njo in jo strašijo s hudičem in peklo, ji odrekajo spoved in obhajilo, kajti Bogu je po njih nazorih gotovo dosti bolj dopadljiva glasovnica, na kateri je zapisan Benkovičev Tine, kakor pa molitev in spoved. Naš elegantni dekan se zna posluževati tudi bolj »nobel« sredstev, pa namreče le tam, kjer misli, da s silo nič ne opravi. On podeljuje in obljubljuje gostilniške koncesije — za svoj hotel »pri zadnjem Grošu« si je sam do sedaj še ni mogel izposlovati — on podeljuje učiteljska mesta in celo vodovod na kratko. In vse to samo za bore majhno ceno — samo za volilno izkaznico in pooblastilo. Gospod dekan torej obljubljuje v svoji vsegamogočnosti vodovod na Krato in da volilec dokaže, da to ni prazna obljuba, pošljejo takoj dva »inženirja« gor v osebi kaplana in Borca. Ta dva premerita, da je treba 280 metrov vodovoda, pravita z modrim kimanjem, da je precej težavna stvar, pa da se bo že naredilo, da bo tekla voda navzgor, in da je najbolj pametno, da si kar da napeljati vodo v kuhinjo in sveda tudi v svinjake in hleve. Napišeta mu tudi prošnjo na deželno vlado, mu raztolmačita, da se bo vse to plačalo iz dveh nalašč za take stvari ustvarjenih fondov in mu zabičita, da naj pride takoj v farovž, seveda z volilnimi listinami. No, koncem koncev je bil ta slavni vodovod tudi volilec na kratki preneumen in danes se smeje ves Kamnik dekanu in njegovi vodovodni kunšti. Če pa kje na Kranjskem mislijo imeti v kratkem času in po ceni vodovod, naj se obrnejo na našega dekana. In ta vsestranski človek, ki ima še poleg tega vzvišeni namen spravljati svoje ovčice v nebesa, pri katerem poslu pa gleda, da mu — tako nehoti — ostane precej volne v rokah, hoče brezpogojno vladati v Kamniku, če ne zlepa, pa s silo. In čudno, nikdo iz njegove stranke in žal tudi nekaj uglednih meščanov, ki se z dekanom zaljubljenost gledajo, se ne upa postaviti po robu njegovi strahovladi. Tako je izpostavil zvestega pristaša klerikalne stranke, ki je gmotno dosti žrtvoval za klerikalne naprave in njegovo sestrično, pošteno dekle, javnemu zasmehu in sramotanju brez vsakega vzroka, misleč, da se gode povsod take stvari, kakor nivačno po farovžih. Razsodni in napredni ljudje sveda vedo, da je tako početje dekanova sramota. In takega nasilnega človeka se boje njegovi pristaši in tudi mnogo meščanov, ki so pred njim kakor golob pred kačo ropotačo. Kamnik je nekdanj slovel po svojih ponosnih in možkih meščanih, danes je videti ravno narobe. Kamničani, kako dolgo še hočete ostati slepi za početje dekanovo, ki vas hoče imeti na vajetih samo za to, da krijete s svojimi imeni in s svojim imetjem njegove falirane gospodarske špekulacije. O tem in o namenih, katere ima dekan z vašim in občinskim imetjem, poročamo prihodnjič. Eno korito, pri katerem se je pasel dosešad sam in nemoteno, je prazno, zato išče drugih. Pokažite mu, da hočete imeti čisto in pošteno gospodarstvo v občini in da vaši davki niso za to, da dekan svoje falirane naprave z njimi podpre. Kamnik mora ostati napredno in ponosno mesto in ne sme postati dekla dekanova. Volilci, meščani, v vaših rokah je dobrobit vaša in kamniška!

Italijansko-turška vojna.

S tripolitskega bojišča.

„Tanin“ poroča, da so Turki pri ponočnih napadih dne 16. t. m. zavradi slabih straž Italijanov prišli s

svojimi topovi v bližino 2000 metrov od italijanskega taborišča. Ker se je napad izvršil tako nenadoma, je nastala med Italijani velika zmešnjava, ki je povzročila velike izgube Italijanov.

Carigradska „Jeni Gazetta“ poroča, se je maroma umakniti 300 Italijanov, ki so skušali napasti turške čete pri Santarju v sandžaku Džebel-i-Gharbi, južno od Tripolisa. 1500 Arabcev je podpiralo turške čete. Italijani so imeli več nego 50 mrtvih. Na strani Turkov so bili trije podčastniki usmrčeni, sedem vojakov pa ranjenih. Arabci so imeli osem mrtvih in tri ranjene. Italijanska mornarica je baje bombardirala tudi Zalein, vendar pa ni mogla izkrcati čet.

O italijanski akciji pred Derno poroča „Tanin“: 13. t. m. je priplula neka italijanska oklopnica z belo zastavo pred Derno in je izkrcala nekaj častnikov, ki so pozvali poveljnika polkovnika Nazima, naj mesto kapitulira, da se prepreči nepotrebno prelivanje krvi. Nazim se ni hotel udati, na kar je oklopnica odplula. Po 24 urah je zopet priplula. Poveljnik je zahteval, naj gredo iz mesta vsi tuji, ki so na to odšli na oklopnico. Od tedaj se ni vojna ladja več vrnila. Italijani niso bombardirali mesta.

„Agenzia Stefani“ poroča: Podadmiral Aubry poroča, da so čete 20. t. m. zasedle mesto Benghasi. Izkrane čete so se vrnile na ladjo. Na suhem so Italijani pustili topove in potrebno moštvo. Izmed Italijanov je bil ubit en častnik in 24 vojakov, ranjenih je pa bilo devet častnikov in 68 vojakov. Turki so imeli okoli 200 mrtvih.

V London je došlo poročilo, da razsaja med italijanskimi izkrcanimi četami kolera. 865 italijanskih vojakov in marjarjev je obbolelo na kolero.

Poraz Italijanov.

Berolinski „Lokalanzeiger“ poroča iz Carigrada: Pri izkrcanju v Benghasiju so Turki napadli Italijane. Italijani so izgubili poveljnika in 30 mož.

Zarota v Tripolisu.

V Tripolisu so zasledili protitalijansko zaroto. V hiši nekega Arabca je vsak večer zbiralo petdeset mohamedancev, ki naj bi organizirali sveto vojno. Vsled okoliščine in pa velikega odpada prebivalstva v Benghasiju je najvišji poveljnik Caneva zahteval, naj se ekspedicijska armada pomnoži. Odšlo bo še šest pešpolkov v Tripolitanijo.

Razdor v mladoturški stranki.

Poslanci iz Basre so izstopili iz mladoturške stranke. Tudi poslanci so pozvali, naj izstopi iz stranke.

Na grško-turški meji.

Navzlic pomirjevalnim izjavam turške vlade postaja turško oboroževanje ob grški meji od dne do dne bolj nevarno. To je naglašal tudi zunanji minister napram zastopnikom tujih držav. Obenem je pa pripomnil, da bo morala Grška napraviti potrebne korake, da brani svoje meje in pomiri razburjeno javno mnenje.

Politična kronika.

Vsi češki listi so edini glede zahtev, ki jih mora staviti češka delegacija vladi. Kot enakovredni in enakopravni zahtevajo na podlagi medsebojne lojalitete kar jim gre, to pa s tem večjo neupogljivostjo, ker vedo, da je njih pozicija trdna.

Na Portugalskem se je posrečilo monarhistom zasejati razdor med revolucionarje. Radikalni revolucionarji so napadli prejšnjega republikanskega notranjega ministra Almeida ter ga pretepli. Šele došla kavalarija je mogla napraviti red. Vsled radikalnih zahtev, ki hočejo izredno poostrenje izjemnega stanja prot monarhistom, hoče Chagas odstopiti, kar bi pomenilo velik udarec za republiko. Iz Viga poročajo, da je moral Conceiro zasledovan od vojaštva pustiti veliko množino provijanta in streliva v rokah revolucionarjev. Na Španskem so baje orožniki na nekem dvorišču zajeli in aretirali 37 Portugalcev, ki so pripadali eskorti dona Miguela Braganškega.

Maroško vprašanje se bliža baje svojemmu koncu. Sporazum med Cambonom in Kiderlen-Wächterjem je baje že gotov in gre sedaj samo še za stilizacijo pogodbe glede kompenzacij v Kongu.

Kitajski vstajši so popolnoma zavzeli mesto Hankau. Njih zmaga je bila tako sijajna, da mesto niti mislilo ni več na kak odpor. Poročila iz vstajškega ozemlja so v Pekingu hudokonsernirala in tudi tuja poslaništva so mnenja, da bo sedaj revolucionarno gibanje močno napredovalo zlasti ker je zelo dvomljivo, da bi mogla vlada premagati vstaje, katerih vrste se množe od ure do ure. Baje so revolucionarji potopili tudi neko cesarsko ladjo. V vladnih krogih se govori, da se Juaniški brani

podvzeti podjarmljenje revolucije narne pokrajine in Vučanga. V Pekingu je vlada proklamirala, da so trgovci dolžni sprejemati papirni denar in menjalnice morajo ta denar tudi menjati. Kdor bi se temu poveljupiral, temu grozi vlada z ostrimi kaznimi. V soboto so revolucionarji baje zopet zmagali. Tak je položaj neposredno pred otvoritvijo kitajskega parlamenta, ki se sestane danes. Zlasti agresivno se drže radikali in pri teh razmerah je več kakor dvomljivo, da bi vladajoči cesarjev varuh sam otvoril parlament. Baje se razkrili tudi zaroti proti parlamentu in mnogo oseb tudi že aretirali. Kakor poročajo »Zentral News« se pripravila v Kansuju tudi vstaja mohamedancev.

Štajersko.

Metternichovi časi se vračajo. Graški »Arbeiterwille« poroča, da je razposlalo predsedstvo c. kr. dež. finančnega ravnateljstva v Gradcu podrejenim uradnikom sledečo okrožnico: V Gradcu, 9. oktobra 1911, št. 10, rezervatno. Sodelovanje uradnikov in slug pri perijodično izhajajočih tiskovinah Vsem uradnim oddelkom c. kr. dež. finančnega ravnateljstva v Gradcu in vsem podrejenim oblastim, uradom in uslužbenecem. Zadnji čas se množe slučajji, da pišejo funkcionarji tukajšnjega finančnega službenega okoliša članke za perijodično izhajajoče časopise, ne da bi poprej prosili predsedstvo c. kr. finančnega dež. ravnateljstva za dovoljenje. Glasom odredbe finančnega ministrstva z dne 17. januarja 1853, št. 13.515 je prepovedano uradnikom in slugam finančnih oblasti in uradov brez poprej dobljenega dovoljenja sodelovati pri perijodičnih tiskovinah kot uredniki ali so-trudniki; sploh pa jim je prepovedano pisati za dnevneke novice ali članke, ki se tičejo službene sfere. (Ne smejo torej niti pisati o žalostnih svojih gmotnih razmerah, ker se to tudi tiče »službene sfere«. Opom. uredn.) Sodelovanje pri znanstvenih in leposlovnih časopisih ni prepovedano, vendar mora vsak uradnik ali kak drug uslužbenec finančnih oblasti, kateri hoče pri takih časopisih sodelovati, to poprej potom načelstva svojega urada naznaniti c. kr. finančnemu ministrstvu. Na te določbe spominjamo s pristavkom, da se bode postopalo disciplinarnim potem proti onim, ki bi se jih ne držali. C. kr. podpredsednik: Pilz pl. Wernhof. — List spominja dalje na § 13. drž. osnovn. zakona iz leta 1867, kateri pravi: »Vsakdo ima pravico izraziti svoje mnenje z besedo, pismom, tiskom ali z upodabljanjem v rosnih mejah. Časnikov se ne sme dajati pod cenzuro niti se ne sme omejevat tiskovne svobode s koncesijami.« A osnovni državni zakoni iz l. 1867 nič ne veljajo v obeh reakcionarev, ki hočejo sedaj osebno in politično svobodo uradništva omejevati z določbami iz časov absolutizma. Ta ukaz plemenitega podpredsednika dež. fin. ravnateljstva zasluži, da se ga v parlamentu najostreje ožigosa. Kajti ni nobenega dvoma, da se bo proti slovenskemu uradništvu izvajal z vso odurno birokratično strogostjo. Pravi prijatelj naše državljanske svobode in naših po ustavi zajamčenih pravic, morajo sedaj na dan!

Na naslov c. kr. finančne deželne direkcije v Gradcu. Pretečeni tededen je osrečeval celjsko okolico kot komisar za škodo po suši v svrhu odprisa davka nek davčni uradnik Ulrich, trd Nemec, ki ne zna in ne razume prav nič slovensko. Prizadeti davkoplačevalci so se z naznimi vprašanji obrnili na gospoda komisarja, toda odgovor je bil kakšen nerazumljiv ali nesmiseln vksen, ali pa molk kar je gospod komisar nazadnje spoznal še za najpametnejše. Tako je torej cenila komisija vodila tega mutca okrog, kakor Dalmatince medveda. Vprašamo slavno c. kr. finančne deželno ravnateljstvo v Gradcu, ali zamore zahtevati od takšnega jezikovno nezmožnega uradnika odgovornost za njegovo uradovanje? Li zamore takšen uradnik občeavati s slovenskimi strankami — kar pa je pri uradovanju v Celju neizogibno — ne da bi vzbujal kot — mutec — pri njih občnega pomilovanja? V dosego uspešnejšega uradovanja spada ta g. Ulrich v nemške kraje in le iz tega vzroka predlagamo slavno c. kr. finanni deželni direkciji v Gradcu njegovo premeščenje, saj nam sicer ta gospod ne more ničesar škodovati.

Vranski Sokol. V nedeljo, 15. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor telovadnega društva »Sokol« nu Vranskem. Občni zbor je bil prav dobro obiskan; počastili so pa na tudi »Sokolci« iz okolice, kakor iz St. Pavla, Polzele, Zaleca ter Celja. Celjsko župo je zastopal brat Smrtnik. Vimenju pripravljalnega odbora se je oglasil k besedi br. Iv. Jakše. V svojem govoru je podal zgodovino so-

kolstva, orisal pomen telovadbe ter nas vpeljal v sokolsko misel. Podal nam je razvoj češkega sokolstva od M. Tyrša in J. Fügnerja dalje. K besedi se je oglasil tudi brat Smrtnik, prinašajoč pozdrave S. S. Z. in celjske župe. Izrekel je veselje nad ustanovitvijo novega sokolskega društva, priporočal vztrajno in podrobno sokolsko delo ne oziraje se na desno, ne na levo. Pri volitvah odbora je bil z velikim navdušenjem enoglasno izvoljen br. Schaur za starost, br. Lav. Apat za podstarost, br. Jakše za načelnika. Odbornikom so bili izvoljeni sledeči bratje: Karel Košenina, Iv. Brinovec, dr. E. Šerko, T. Korenčič, Ivan Golob, R. Meglič. Namestnik je br. Turnšek, računski pregledovalec pa S. Meglič in A. Zelenik. Društvo so takoj pristopili štirje ustanovniki, 30 izvršujočih članov ter 25 podpornih. Tako je nastala v našem trgu nova narodna trdnjava. V sokolskem društvu naj se zberejo vsi narodni in napredni Slovenci in Slovenke. Bodi vsakemu v čast in ponos stopiti v sokolske vrste. Na zdar!

Pobijanje psov v Trnovljah pri Celju. V Trnovljah je pred kratkim neznan hudoben pobil brez vsakega vzroka kar tri pse zaporedoma. Svetičevega psa so našli ubitega v neki grapi, Stepišnikovega na polju in tudi Hojnikov je neznan kam izginil. Sumi se nekega Z., da je storil to iz maščevanja.

Zeno pretepa redno delavec Zevšek v Storah. Te dni jo je pa pri tepežu še težko ranil na obrazu. Ovadilo se ga je sodniji.

Zanimiva historija. Pišejo nam: V neko mestece na Spod. Štajerskem se je pred kratkim časom priklatil nek prav zanemarljiv duhovnik, ki se je predstavil za dr. Lenarda, »docenta na krakovskem vseučilišču«. Stanoval je v gostilni in je pri prijateli z velikim patosom trdil, da je goreč abstinent. To in pa velika moževa samohvala je seveda vzbujala živahno veselost med gosti. Čez dan je božda nabiral v okolici narodno blago. Posebno srečo je imel, kakor je pripovedoval, v tem oziru pri ženskah. Mislil je, da bo kaj narodnega blaga dobil tudi pri gostilniških natakari, izvanredno čednem dekletu. Poskusil je z napitnicami omehčati njeno srce in ji je slednjič pisal na plačilnem listku za obmejne Slovence, naj pride samo za eno urico v njegovo sobo št. 38, ker ji ima povedati važne reči. Dekle je razžaljeno dejalo: »Far je, pa še taka pokveka!« — in z narodnim blagom ni bilo v gostilni sami nič. Pač pa se je za stvar izvedelo in mož je naglo izginil. Bil je kak navaden sleparček, do čegar ušes je najbrže prodrl ime pravega slovenskega vseučiliškega docenta na krakovskem vseučilišču dr. Lenarda, o kojem se baš te dni mnogo govori po časopisih. Dobro bi bilo, da bi g. dr. Lenard s pomočjo oblasti dognal, kdo ga spravlja po Spod. Štajerskem s takimi dogodivščinami po gostilnah v slabo ime.

Iz štajerskega deželnege šolskega sveta. Prestavljen je def. učitelj v Dolu Josip Roš v St. Florijan. — Stalno vpokojena je učiteljica v Kapeli Terezija Petovar. — Nastavljene so: definitivni učitelj v Vuzenici Ivan Urek kot učitelj na Vranskem, suplent v Zibiki Henrik Blazinšek definitivno istotam; nadučitelj v Olimju Oskar Zolnir kot nadučitelj na Ptujski gori; učiteljica v Slov. Bistrici Ljudmila Schreiner kot nadučiteljica na dekliški ljudski šoli v St. Jurij ob Južni železnici; učiteljica v Trbovljah - Vodah Terezija Lapornik kot učiteljica v Trbovljah — vasi; def. učiteljica v Gotovljah Ana Kalšek kot učiteljica na šoli v Čadramu.

Drobne novice. Imenovan je pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru dr. Milko Gaber za avskultanta v področju graškega nadsodišča. — Iz poštne službe. Poštno ravnateljstvo v Gradcu je imenovalo Antona Žinka za poštneega oficijanta za Radgono in Albina Rauterja za poštneega oficijanta v Trzinu. Gdč. Jerica Kernek je imenovana za pošto ekspedijentino pri Sv. Benediktu v Slov. gorah. — Požar. Dne 14. oktobra je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju krčmarice Marije Leš v Koprivnici pri Rajhenburgu ogenj, kateri je v kratkem čas uničil poslopje z vsemi pridelki in vinsko stiskalnico. Škode je nad 1000 K. — Zažgala si je poselstnica Breznik v Pirešici blizu Celja hišo in potem zbežala. Ko so jo orožniki prijeli, je priznala, da je zažgala zategadelj, da bi dobila zavarovalnino. — Razpisanih je več mest za uradne sluge pri finančnem ravnateljstvu v Gradcu. Prošnje v 4 tednih. Natančnejši pogoji so v »Gr. Zeitg.« z dne 20. oktobra. — Iz Slovenjgradca poročajo: Dne 16. oktobra je šel delavec Jože Beranek ponoči iz Slovenjgradca v Smartno. Na nekem samotnem kraju sta ga dva neznan človeka napadla in preiskala; ker nista našla pri njem

ničesar posebnega, sta ga pa tako hudo pretepla in obdelala, da si je zlomil nogo pod kolenom. Drugo jutro so ga našli ljudje na cesti in spravili dom. — Iz Celja. Okrožno sodišče je obsodilo 20letnega kmečkega fanta Andreja Robiča, kateri je v nekem prepiru kmečkega fanta Pinterja z nožem dvakrat smrtno nevarno ranil (O dogodku smo poročali. Op. ured.). na 13mesečno težko ječo. — »Štajerc« v spodnještajerskih farovžih. »Štajerc« se v zadnji številki širokousti, da ima po spodnještajerskih farovžih več naročnikov, ko ljubljanski »Slovenec«. Ali je prišel »Slovenec«, ki zadnji čas glede svoje vsebine kar vidno nazaduje, že tako daleč, da ne more konkurirati niti s »Štajercem«? — Iz Celja. Prestavljen je poštni oficijant Anton Srabotnik v Kapfenberg, na njegovo mesto pa pride poštni pristav Herman Merlin iz Kapfenberga. — Iz Studencev pri Mariboru. poročajo, da se mislijo jezuiti odseliti. To bodo Studenci žalovali za njimi! — Iz Maribora. Te dni je hotel na glavni pošti vzdigniti neki mož ki na poštoh hranilnično knjižico, glasečo se na ime Henrik Černy, 40 kron. Na pošti so pa že vedeli, da so v tej knjižici ponarejeni vpisi hranilnih vlog in so hitro telefonirali po stražnika, da bi goljufa prišel. Toda možakarju se nekaj ni zdelo v redu in je pravočasno izginil. — Iz Maribora. Dognalo se je, da je znani cerkveni tat Pavel Weber ukradel eno v Mariboru najdeno monštranco v Gratweinu, drugo pa dne 4. marca v šentpeterski cerkvi v Ljubljani. — Senzacionalen beg iz ječnice. Iz graške kazalnice je pobegnil bivši »prokurist« sleparske »banke« Gyr-Guyer in dr. Alojzij Samuel Schwarz s pomočjo in v družbi paznika Rathsa. Pobegnili sta v petek ponoči čez Pragersko na Ogrsko. — Umrli. V Konjicah trgovec Sim. Hrepevnik.

Koroško.

Občinski denar za volitve. Letos je občinski zastop v Špitalu ob Dravi sklenil, iz občinske blagajne plačati 150 K za nemškonskonalni volilni sklad za državnozbornske volitve. Proti temu sklepu je bila vložena pritožba na politično oblast, ki je sklep seveda razveljavila, češ, da je občina s tem sklepom preokračila svoj delokrog.

Nesreča na železnici. V Beljaku se je utrgal med premikanjem tovarnih voz neki poštni voz, v katerem so bili štirje poštni uslužbenci. Voz je tekel silno naglo proti izhodu, kjer je zadel v večjo skupino obloženih voz. Sinek je bil zelo močan, vendar je voz ostal na tiru. Poštni uslužbenci, ki so bili v vozu, so dobili težke poškodbe na glavi in na rokah in so si nevarno pretresli živce.

Primorsko.

Iz goriškega občinskega sveta. Goriški občinski svet je sprejel v svoji zadnji seji predlog, da se najmanj 80.000 K posojila za zgradbo pomembnega vodovoda. Posojilo se amortizira v 50 letih. Dovolil je tudi posojilo 211.500 kron za zgradbo nove šole v ulici Giacomu. Tudi to posojilo se mora amortizirati v 50 letih. Končno so sprejeli s 15 proti 3 glasovi predlog glede novega najemniškega davka, s katerim se urede mestne finance. Mestna uprava je zašla namreč vsled regulacije mesta, zgradbe vodovoda, šol, mestne kanalizacije, tlakovanja itd. globoko v dolgo, katere hoče vsaj delno pokriti s tem davkom. Novoupeljani najemniški davek bo donesal mestu letno 200 do 250 tisoč kron.

Cene mesu na goriškem trgu so padle za 8 do 10 vin. Goveja živina se prodaja za 15 do 20% ceneje. V Krmini so otvorili pred kratkim občinsko mesnico, ki je cene mesu izdatno znižala in kljub temu prav dobro izhaja. Tudi goriški magistrat se že bavi z vprašanjem glede naprave občinskih mesnic.

Tržaški občinski svet. V zadnji seji občinskega sveta v Trstu je razčlajal župan, da je zapustil pokojni Ignac pl. Brüll tržaškemu mestu 100.000 kron za zgradbo otroškega šola. Dr. Puecher je nato govoril o draginjskem vprašanju. Nasvetoval je, da bi občina posredovala med producenti in konsumentii, ter prepovedala prekupčijo, ki najbolj draži vsa živila. Njegov predlog je bil odkazan draginjskemu odseku, da ga prouči in o njem poroča.

Kolera. V Taru pri Poreču se kolera še vedno razširja. Včeraj dopoldne sta se pripetila zopet dva nova slučaja, o katerih so zdravniki že popoldne bakteriološko dokazali pravdo azijske kolere. Eden izmed bolnikov je bil že par dni pod zdravniškim nadzorstvom.

Nesreče. V tržaški bolnici je umrl posestnik kamnoloma Franc Blažina, katerega je napadel pred par dnevi neki delavec in mu sadal več sunkov z nožem v trebuh in v prsa. — Zaradi družinskih preprirov se je zastrupila 20letna Marija Tojč. Črna vožnja. V Trstu so prijeli včeraj pri prihodu Lloydovega parnika »Graz« nekega kurjača in nekega natakarija iz Belgije. Zglasila sta se pri avstrijskem poslanstvu v Pireju in prosila kot Avstrijca, ki nimata sredstev, za prosto vožnjo v Trst. Pripeljala sta se res zastoj v Trst, kjer jima bodo dali še nekaj časa zastoj stanovanje, ker sta izdavi se za avstrijska državljana, do čim sta v resnici Belgijca, ogoljufala avstrijski konzulat.

Ekspresni vlak Trst - Pariz. Calais ki je začel voziti s 1. oktobrom bo vozil od sedaj naprej pa do meseca aprila 1912 redno vsak dan. Iz Trsta pelje vsako jutro ob 7. uri 50 min. in vozi čez Krmin, Mestre, Milan, Domodossola, Lausanne, Pariz v Calais, kjer ima direktno zvezo z Londonom. Vožnja traja iz Trsta v London 34½ ur, v Pariz 23½ ur, v Milan 8½ ur in v Benetke 4½ ure. Vožnja v obratni smeri traja nekoliko dlje.

Ameriške vojne ladje v Trstu. V Lloydovem arsenalu je že od 26. m. m. ameriška vojna ladja »Scorpion« v popravilu. Zdaj pa je priplula v Trst ameriška vojna križarka »Chester«, ki je pripeljala razne potreščine za popravilo ladje. »Chester« je križarka najnovejšega tipa in je ameriška vlada poslala pred Tripolis, da varuje neko ameriško znanstveno ekspedicijo, ki jo je prehitela vojna v Tripolisu. »Chester« ima 300 mož posadeke. Ostane v Trstu 2 do 3 dni in odpluje nato s »Scorpionom« zopet v Sredozemsko morje.

† Dr. Josip Vošnjak.

V starosti 77. let je v soboto zvečer ob pol 9. uri na svojem posestvu pri Slovenski Bistrici umrl prezaslužni rodoljub in pisatelj dr. Josip Vošnjak.

Mnogo let je stal dr. Josip Vošnjak v prvih vrstah slovenskih bojnikov in nepozabne so velike zasluge, ki si jih je pridobil v neumornem in nesebičnem delu za slovensko narodno stvar sploh, zlasti na Štajerskem in na Kranjskem.

Od mladih nog do visoke starosti je služil dr. Josip Vošnjak svojemu narodu in tudi ko so že pešale njegove telesne moči, je njegovo srce še plamtelo za slovenske narodne ideje.

Mnogostranska je bila delavnost dr. Josipa Vošnjaka. Bil je naroden agitator in voditelj in organizator, bil je državni poslanec, bil je deželni poslanec; sodeloval je pri snovanju prvih slovenskih posojilnic, ker je spoznal veliko važnost gospodarske emancipacije in bil je med ustanovniki »Slovenskega Naroda« in »Narodne tiskarne«. Oral je ledino na vseh poljih in zasejal seme, ki je mogočno vzkliko in obrodilo obilo sadu trajnega pomena.

Neutruden delavec je legel z njim v zemljo. Brez števila je člankov in notic, ki jih je svoj čas spisal »Slovenski Narod«, zlasti v Jurčičevih časih in tudi ko se je že umaknil iz političnega življenja, je ostal »Slovenskemu Narodu« zvest in mu posiljal še do zadnjih mesecev informacije in prispevke. Tudi na polju lepe literature je dr. Josip Vošnjak deloval z odločnim uspehom in je svojevo narodu podaril nekaj lepih proповednih spisov in dramatičnih del.

Od Ljubljane se je poslovil pred sedmimi leti, ko je »Pisateljsko društvo« s častnim večerom poslalo njegovo sedemdesetletnico. Pridrzujoč si, da še nadrobneje izpregovorimo o življenju in delovanju dr. Josipa Vošnjaka, omenjamo še, da bo pogreb jutri, v torek, popoldne ob dveh.

Z dr. Josipom Vošnjakom je legel k večnemu počitku mož, ki je vse svoje moči in samega sebe žrtvoval narodni stvari. Po pokliki je bil dr. Josip Vošnjak zdravnik, a opustil je izvrševanje prakse, ki bi mu bila dala imetje in vse užitke, kar jih more človek želeti in posvetil se je narodnemu delu, ki je izžepalo vse njegove moči, a mu ni doneslo ničesar. Z be-raško pokojnino, ki jo je dobival kot bivši hišni zdravnik prisilne delavnice, se je vlezasluzni mož na stara leta preživljal na svojem malem posestvu pri Slovenski Bistrici.

Ob odprtem grabu dr. Josipa Vošnjaka se pa slovenski narod s hvalečnostjo spominja njegovega nesebičnega dela in neveljavih zaslug, ki si jih je ta kromni mož pridobil. Slava in čast spominu dr. Josipa Vošnjaka.

Dnevne vesti.

+ **Ljubljanski sodnijski paša** Elsner je izdal torej ferman, s katerim je sodnim uradnikom in uslužbencem prepovedal med seboj slovenski govoriti. Kar se tiče pravne strani tega fermana, se bo stvar izvojevala drugod, v državnem in v deželnem zboru. Ali stvar ima še drugo stran. Elsnerjeva prepoved mora v dušo razžaliti vrnega, kdor se slovensko čuti. V naši slovenski kronovini, v državi, kjer je postavno zajamčena ravnopravnost slovenskega jezika, prepoveduje Elsner Slovence med seboj slovenski govoriti. Ribjo kri mora imeti, kogar ta prepoved ne razgreje in samo kanala brez čuta more to ravnodušno vzeti na znanje. Na Elsnerjev ferman je treba odgovoriti z represalijami. Klin s klinom, kdor tepe, tega tepo! Nemci so vrgli naš jezik iz sodišča — dolžnost naša je, da preženemo nemški jezik povsod, koder to moremo storiti. Vsak lahko v svojem krogu pomaga. Doslej se je dostikrat zgodilo, da so Slovenci iz same pretirane kurtoazije z Nemei nemški govorili. Nemec ne govori slovenski, če ni prisiljen; Nemec je nesramen in ogovarja Slovence nemški. In če kdaj pet minut slovenski govori, pravi, da je bil teh pet minut človek brez časti. Slovenske vrljivosti in kurtoazije, uradne in privatne, bodi zdaj konec, to bo najzdatnejši odgovor na to nezasišano ponižanje in razžaljenje, ki se je zgodilo s popolnoma nepostavnim Elsnerjevim ukazom.

+ **Klerikalec in Nemei.** Res so klerikalec in Nemei, odkar je prišlo po zaslugi klerikalne stranke 7 Nemecev v občinski svet ljubljanski, debeli prijatelji. To debilo prijateljstvo se je zlasti pokazalo, na zadnjem nemškem zaupnem shodu, na katerem se je razpravljalo o kandidaturi pri nadomestni deželnozbornski volitvi v Ljubljani. Na tem shodu je vodstvo nemške stranke po svojem načelniku dr. Ambroschitzu stavilo celo predlog, naj bi Nemei pri tej volitvi ne postavili svojega posebnega kandidata, marveč naj bi z ozirom na to, da je klerikalna stranka Nemecev naklonjena in prijazna, oddali svoje glasove klerikalnemu kandidatu Rojini. Ta predlog je z vso vneto podpiral odvetniški kandidat dr. Plautz, ki je v zgornjih besedah kazal na zasluge, ki so si jih klerikalec v zadnjem času pridobili za nemško stvar na Kranjskem, ter poudarjal potrebo, da se Nemei oddolže klerikalcem za te zasluge s tem, da glasujejo pri nadomestni državnozbornski volitvi v Ljubljani za klerikalnega kandidata, ne da bi postavili svojega. Proti predlogu vodstva je nastopil profesor dr. Bischof, ki je v svojem govoru med drugim tudi naglašal, da bi glasovanje Nemecev takoj pri prvi volitvi značilo toliko, kakor da je nemška stranka v Ljubljani kot taka prenehala obstajati ter se stopila s klerikalno. Dr. Bischof je končno predlagal, naj Nemei postavijo svojega lastnega kandidata v osebi dr. Egerja. Ta predlog je prodir z 32 proti 30 glasovom, torej samo z večino 2 glasov. Zanimivo je, da se je tega shoda udeležil tudi predsednik deželnege sodišča Elsner in da je bil med tistimi, ki so glasovali za to, naj Nemei volijo klerikalnega kandidata. To dejstvo nam pač zadostno tolnači molk klerikalnega časopisa o najnovejših germanizatorskih ukrepih sodnega predsednika Elsnerja. Nemški zaupni shod v kazini je za vso slovensko javnost dragocen dokaz za to, kako intimno ljubavno razmerje vlada med Nemei in klerikalci, tako intimno, da že celo vodstvo nemške stranke nasvetuje, naj bi se samostojna politična organizacija opustila ter Nemei kratkim potom pristopili v vrste klerikalne stranke, ker le-ta stori in doseže za nemško stvar več, kakor bi mogli storiti in doseči Nemei sami. Vprašamo sedaj, ali je vzpričo teh izjav nemških kolodvij na shodu v kazini še mogoče smatrati klerikalce za slovensko stranko? Slovenska stranka, ki je dobila od Nemecev javno spričevalo, da si je pridobila velikih zaslug za nemško stvar in da je storila in do-se-ja za Nemece na Kranjskem več, kakor bi le-ti mogli storiti in doseči sami, taka stranka je prenehala biti slovenska, ta je nemškutarska, pred katero mora pljuniti vsak pošten narodni Slovenec, naj bo že tega ali onega političnega prepričanja. S preteklim petkom je torej prenehala obstajati slovenska ljudska stranka in na Kranjskem imamo odlej samo še nemškutarsko ljudsko stranko. Vzdrli-čega tega smo prepričani, da ne bo v Ljubljani zavednega Slovence, ki bi smatral s svojim narodnim ponosom za združljivo, da bi pri prihodnji nadomestni deželnozbornski volitvi volil kandidata stranke, kateri dajejo Nemei sami javno spričevalo, da si je pridobila za nemško stvar več-

jih zaslug, kakor vsi nemški politiki skupaj! Radovedni smo obenem, če bodo absolutni slovenski narodnjaki, za kakršne se na primer izdajajo tržaški Slovenci, tudi še v bodoče skušali capljati za to od Nemecev samih za nemškutarsko proglašeno stranko, nadejajoč se od nje rešitve za tržaško — slovenstvo!

+ **Volilni shod klerikalcev,** ki se je včeraj vršil v »Ljudskem domu«, je bil zelo klavren. Prišlo je vsakega v kup le 50 ljudi, med njimi več frančiškanov in lemenatarjev. Predsedoval je shodu dr. Gregorič, ki je uradoma poudarjal, da je treba močne klerikalne organizacije proti premeci »koaliranih starinov in mladinov«. V nadaljnjem svojem govoru je predstavljal klerikalnega kandidata Rojino. Dejal je, da, če bo vsak svojo dolžnost storil, je zmaga gotova. Pri tem je gotovo mislil na napredno zmago. Končno se je predstavil v kratkih a »jedernatih« besedah Rojina, češ: Predstavljam se vam kot kandidat S. L. S. za deželni zbor. Programa vam ne bom razširjal, ker me poznate. Jaz le to rečem, da se bo sedaj v deželnem zboru na »draginjo spravilo«. Jaz imam v deželnem zboru za seboj vse gospode advokate in druge — vsaj veste. Zmaga mora biti moja in obrtnik mora priti do veljave. Tudi klerikalec so se začeli pri teh končnih besedah muzati. Vsak človek v Ljubljani namreč ve, da je Rojina dosedaj le samega sebe do veljave spravil. Kot prisodnik na magistratu si je izposloval delo novih sedežev v posvetovalnici. Kot tak je odjedel celo svojemu klerikalnemu pristašu Scagnetiju v novi obrtni šoli pokladanje deščic in parketov. Pridobil je to delo za Binderja, s katerim sta menda v kompaniji ali vsaj v ozkem stiku. Takih slučajev pa je še vse polno. Dejstvo je, da danes že vsakdo ve, da je Rojina prva klerikalna koritarska korifeja. Pri nikomur ni tako očito kot pri njem, da je kupljen in da je samo radi denarja postal čez noč klerikalec. To je edino priporočilo za Rojino in dr. Gregorič bi ga moral proslavljati kot koritarja, če bi hotel doseči efekt.

+ **Deželnemu odborniku dr. Lampetu na znanje** Dr. Rostohar iz Prage sporoča tem potom deželnemu odborniku gosp. E. Lampetu, da nima niti časa niti volje bosti se z njegovega uma svitlo šivanko in da nima prav nikakih skomin, zlasti ker bi bil že zdavneji lahko pri klerikalnem »koritu«, ko bi bil le hotel. Ali tako daleč se ne bo čisto gotovo nikoli ponižal, da bi iz osebnih koristi kimal »filosofiji« gosp. E. Lampeta. Pa brez zamere, gosp. Lampe! Op. ured.: Mi k temu pristavljamo še to-le. »Slovenec« je svoj čas prinesel avtentično poročilo, da je deželni odbor podelil nekaterim visokošolcem deželne ustanove pod pogojem, da se vpišejo na univerzi v Krakovu. Če izhaja točnica vest v »Slovencu« od dr. Lampeta, je gotovo da je v prvi ali pa v drugi zapisal zapisal neresnico. Dalje konstatiramo, da je »Slovenec« večkrat brez poviada napadel dr. Rostoharja, ko je bil imenovan za docenta filosofije na praški univerzi. Ali niso morda izhajali iz jeze »plemenitega« človeka. Če gosp. Lampetu filosofija dr. Rostoharja ne ugaja, to še ni zanj noben malar, drugi ljudje, ki imajo morda malo več soli v glavi kakor Lampe pa vedo njegovo filosofijo po zaslugi ceniti, sicer bi ne bil postal docent na vseučilišču. Duševnemu velikanu Lampetu, ki s svojo filosofijo rita okoli po Ljubljani, svetujemo naj se gre habilitirat v Krakov, saj so klerikalci zaradi docentov itak v silni zadregi in Lampe si deželno ustanovo v to svrhu lahko kar sam podeli. Poljska univerza bi z Lampetom pridobila neizmerno mnogo, Kranjska dežela pa bi bila tako rešena njegove filosofije. In že to bi bila kulturna pridobitev za slovenski narod.

+ **Poroka v cesarski rodovini.** Nadvojvoda Karel Franc Jožef se je v soboto poročil s princezino Zito Bourbonso, hčerjo bivšega parmskega vojvode. Nadvojvoda Karel Franc Jožef je šele 24 let star, njegova žena pa 19 let. Širsim krogom je nadvojvoda skoraj popolnoma neznan. Nič drugega ne vedo o njem, kakor da je sin vselega, ognjevitiga Otona, ki je bil najlepši med vsemi principi habsburške hiše, in da je njegova mati saksonska princezinja. In še to vedo, da je nadvojvoda Karel Franc Jožef naslednik nadvojvode prestolonaslednika Franca Ferdinanda in poklican enkrat prevzeti cesarsko krono avstrijsko. Zaradi tega je ta poroka vzbudila obče zanimanje. Poroka se je vršila na gradu Schwarzenau blizu Dunajskega novega mesta in sam cesar je mladega nadvojvodo peljal pred altar. V soboto je bila poroka, v nedeljo pa so nemški listi že zabavljali, češ, nobena nemška beseda se ni slišala na ta slavnostni dan. Papežev odposlanec, ki je nadvojvodo in princezino Zito poročil, je v cerkvi govoril francoski in francoski sta nadvojvoda in njegova nevesta izrekli svoj »da«. In pri slav-

nostnem obedu je sam cesar govoril francoski, papežev odposlanec pa italijanski. Nobena nemška beseda se ni slišala, samo francoski in italijanski se je jeze nemški listi. No, slišalo se je poleg francoskega in italijanskega tudi češki, nemški pa se je ta dan na gradu Schwartzenu slišalo pač samo v kuhinji in hlevu. Kaj se neki Nemci zaradi tega jezijo? To vendar ni nič novega, da vzgaja vsa visoka gospoda svoje otroke v francoskem jeziku. Saj skrbi še kranjski grof Barbo, ki je vendar velik nemški nacijski nalez, da se njegovi otroci francoski vzgoje. Nemci bi sicer radi dosegli, da bi svet njihovega jeziku priznal ravno tisto vrednost, kakor jo imajo francoski angleški in tudi italijanski jezik, ali dosegli ne bodo tega nikoli. Samo kaka ljubljanska predmetna šivilja ali kaka pomaranča z dežele misli, da je nemščina »nobel«, a med svetom ima nemški jezik prav malo veljave, kar se je sedaj pri poroki bodočega avstrijskega cesarja posebno jasno pokazalo.

+ **Kamniški dekan Ivan Lavrenčič** je mož vsestranskih talentov, ki je pa žalibože pravi svoj poklic zagrešil. Nemirni in neokročni duh njegov ne more se zadovoljevati z vedno isto, čeprav večnolepo pesmijo o ljubezni do bližnjega in lepoti raja. To zadovoljno prepušča puščavnikom in užitarjem v tihih celicah. Duh njegov želi novih stvarjenj, razkošja in baje v vidnem pregrešnem svetu. Delavec je v vseh panogah človeške vede in načrtovane velikih potez. Na polju cerkvene stavbinske umetnosti na prim. pridobil si je že slavo, koje teže občutijo razočarani farani dveh fara, in ž njo častni priimek »polirja«. Z dolgim zobom skuša dvigniti zaklade Kamniške Bistrice, postavi v gorsko idilo tvornico lesa, ki naj spreminja polena srečnim kamničanom v blaženo zlato. Kamnik sam pa naj postane pravi Lurd, polen vode in naravne moči, sedež vedno se množecih samostanov in tihih zavetij petičnih upokojenih župnikov in farovških kuharic. Kako krasen pogled v bodočnost in mastne dedščine! Oj, srečen kraj, v katerem deluješ Ti, dražestni Ivan! A prozajčni svet noče razumeti idealnega poleta človekoljubnih Tvojih podjetij. Zda stojš sredi občinske volilne borbe, neizprosno, mož jeklen — kakor da bi se šlo za celo nebesko veselje. Iz zavetja Tvojih zobov grme stroga povelja na sestrašeno Tvojo čredo in iz ust se Ti za pridobitev glasov cedi dolga nit sladkih obljub liki gosti jelkin med iz muhoobesedane skledje. Gostilniške koncesije, šolske službe, bogat zaslužek, deželne podpore bikorejcem, terciarkam pa sveta nebesa obljubljaš iz čudovitega Svojega koša. Vse strmi. Toda svetovni rekord si še-le postavil, genijalno rešuje težavni problem, da odšle teče voda na kvišku. In to si učinil s svojimi agitatorji za jeden sam glas! Na visoko Kratno tedaj napelješ čisti studenec iz globoke doline po brezcevnem vodovodu, dobro preračunajoč, da bi stroški vodovoda s cevmi presegali vrednost cele kurije. Za to si pa stvar enostavno in v občno zadovoljnost rešil. Slava, trikratna slava! Glas iz Kratne Ti je zagotovljen in veselo bo pokal prihodnji petek Tvoj mali kanon. To bo veliki petek Tvoj! Zdravstvuj!

Tvoj občudovatelj.

+ **Urnebesna hinavščina** je, če očitno »Slovenec« idrijski novičar idrijskim naprednjakom terorizem. Piše namreč: »Terorizem izda morda še kaj pri manj omikanih ljudeh, pa tudi že malo, pri olikaneu pa prav nič več. Hvala bogu, da smo že tako daleč.« — Če to ni najgrša hinavščina, potem res ne vemo, kaj naj se tako imenuje. Tisti Oswald, ki je teroriziral na najbrezobraznejši način vse idrijsko prebivalstvo, si upa le govoriti o kakem terorizmu naprednjakov. Vsa javnost je priča teroristični gonji, ki jo Oswald uganja proti naprednemu idrijskemu občinskemu odboru. Beseda od ljudstva izvoljenega občinskega zastopa ni zalegla nič, njegovi sklepi so se na Oswaldovo željo razveljavljali, razpuščalo občinski zastop in izročalo občinski zastop in izročalo upravo občine v roke klerikalne kreature itd. itd. To je bil terorizem v resnici, kakoršnega je zmožna edino klerikalna strahovlada. In nasprotno pri naprednjakih! Navedite le en slučaj, ki bi ga mogli primerjati klerikalnemu terorističnemu početju. Že dejstvo, da narodnapredno stranko tvorijo zgolj zavedni in samostojno misleči pristaši, izključuje vsak terorizem tako na znotraj kakor na zunan. Tudi nas preteklost ne, da vsaka stranka, ki se s pomočjo terorizma vzdržuje, prej ali slej propade. Tako bo tudi nečuvni terorizem, s katerim hoče danes klerikalna stranka ustrahovati vse, kar je napredno, prav gotovo pospešil propad S. L. S.

+ **Pri nas in drugod.** V sobotni številki smo objavili odlok e. kr. okrajnega šolskega sveta v Chotoboru na Češkem glede telovadbe sokolskega naraščaja. Na Češkem dobivajo osebe, ki se v sokolskih društvih

žrtvujejo in skrbje za telovadbo šolskih otrok, od oblastev pohvalna priznanja in nagrade, pri nas pa se celo učiteljem kot zasebnikom prepoveduje telovaditi pri »Sokolu« z grožnjo disciplinarne preiskave in preganjanja. Takšen slučaj se je zgodil nedavno tega neke na Gorenjskem in tisti, ki je učitelju na denunciacijo fajmoštvo prepovedal telovadbo, je bil sam okrajni glavar. Smo pač v deželi, kjer je prva in zadnja instanca za vse oblasti župnišče in kjer župnik in kaplani ukazujejo celo okrajnim glavarjem!

+ **»Žurnalistični šuft«.** Minoli teden je bila pred graškim sodiščem obravnava, ki je trajala dva dni in katere konec je bil ta, da je sodišče »Grazer Tagblattu« užgalo pečat žurnalističnega šufta. Stvar je bila sledeča: urednik socialnodemokratskega »Arbeiterwille« Africh je urednika »Grazer Tagblatta« Mittereggerja javno imenoval žurnalističnega šufta. Mitteregger je tožil, Africh pa je nastopil dokaz resnice in ga doprinesel v popolni meri. Še več. Obravnava ni doprinesla dokaza resnice samo glede tožitelja Mittereggerja, nego tudi glede glavnega urednika Hirta, ki se je žurnalističnim šuftarjami Mittereggerjevimi strinjaj, jih naročil in pri njih sodeloval. S tem, da je bilo tako glavnemu uredniku, kakor njegovemu prvemu pomočniku sodno dokazano žurnalistično šuftarstvo, je ožigosano in postavljen na sramotni oder »Grazer Tagblatt«. In v ta list, ki je sedaj sodno razglašen kot žurnalističen šuft pišejo visoki državni funkcionarji in v tem listu pišejo ljubljanski Nemci: »Sage mir mit wem du umgehst und ich werde dir sagen wer du bist!!!«

+ **Iz izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke.** Po sklepu zadnje seje izvrševalnega odbora se odprli 6. novembra t. l. izobraževalno-politini tečaj z teoretičnimi predavanji in praktičnimi vajami. Ker potrebujemo strokovno izobraženega političnega naraščaja vseh stanov, vljudo vabimo vse one, ki želijo spopolniti svojo dosedanje naobrazbo glede vprašanj javnega življenja, da se udeležijo tega tečaja. Priglasitve sprejema ustno ali pisмено tajništvo narodno-napredne stranke (Wolfova ulica 10/I.) do 31. t. m. Natančnejše informacije se dobijo istotam. Podrobni program tega tečaja se razpošlje tudi vsem tukajšnjim naprednim društvom.

+ **O občinskih volitvah v Mostah** še vedno ni ne duha ne sluha. Pomožne volilne imenike je sicer oblast razveljavila, ni pa doslej še poskrbela, da bi se sestavili novi. Ali bo oče Oražem vedno paševal v Mostah in sicer vkljub temu, da mora biti tudi oblasti znano, da manjka v občinski blagajni okrog 3000 kron in da se o tem primanjkljaju širijo prav čudne govorice. Dolžnost poklicane oblasti bi bila, da pokliče glede te stvari Oražma na odgovor ter napravi konec demoralizaciji, ki jo povzroča govorica, da je bil Oražem postavljen za občinskega gerenta vkljub temu, da se je vedelo, da občinska blagajna ni v redu.

+ **Iz železniške službe.** Predstavljeni so: Asistent Anton Zajc iz Boh. Bistrice v Kranj kot blagajnik pri blagovnem oddelku; urad. asp. E. Dinove z Bleda v Boh. Bistrice; urad. asp. Franc Smerdu iz Lesce na Bled; inž. Vladimir Valenčič v Trstu; od kurilnice k ravateljstvu, oficijal Vincek Škof iz Kranja v Ljubljano, asistent Alojzij Graselj iz Lesce v Pulj kot blagovni blagajnik; urad. asp. Marka Zupanič iz Herpej v Trst. V službo državne železnice se vstopili kot volonterji: Avgust Duda v Hrpeljah, Karel Fiegl na Bledu, dr. Josip Cametti v Tolminu in Ivan Medved v Boh. Bistrice. V pokoj sta šla inšpektor kurilce v Ljubljani vit. Januschowsky in adjunkt Rudolf Wagnert v Trstu.

+ **Goljufiva židovska trdka.** Neka čevljarska trdka pod imenom P. Lust iz Krakova inserira v listu »Naša Moč«, da pošlje 4 pare čevljev z dobro zbitimi podplati za samo 8 K 50 vin., seveda proti povzetju. Na ta značilni inserat je bilo naročeno od neke stranke začetkom meseca septembra 1911 od omenjene trdke 4 pare čevljev. Čevlji so prišli, a glej ga spaka, veljali so 9 kron in povzetje 96 vin., torej približno 10 kron. Vsled njihovih dobro zbitih podplatov trohni omenjeni čevlji že 14 dni, ker kunštni ljudje prerokujejo, da pognojena zemlja iz starih, pardon, novih škarpov, je jako rodovitna, posebno pa za čitatelje »Naše Moč«. Pozor torej!

+ **Volitev župana v Poljanah.** V soboto je bila v Poljanah volitev občinskega starešinstva. Za župana je bil soglasno izvoljen g. Ignacij Čadež, po dom. Anžonovec, posestnik v Srednji vasi, za svetovalec pa: g. Matija Inglič, posestnik v Srednji vasi, g. Fran Demšar, posestnik na Volčini, in Janez Frlan, posestnik v Predmostu. Poljanska občina je torej

prešla popolnoma v napredne roke. Prepričani smo, da bodo naši možje z delom, umnim gospodarstvom v občini dokazali, kako je treba skrbeti za blagor občine in njenega prebivalstva.

Utonil je v sredo zjutraj v vodnjaku na Breznici F. Azman, posestnik in vpokojeni železniški čuvaj. Pokojnik je bil brat breznjskega nadučitelja Jos. Azmana. Pogreb je bil v četrtek popoldne.

+ **Starši, pazite na svoje otročiče!** Dne 20. oktobra 5. ure je vtonil v Stranem Savskem rokavu pri Čajhnovi žagi na Lancovem poleg Radovljice dveipolleten sinček e. kr. gozdarja I. Gerloviča. Prišel je preblizo vode, kjer se mu je spodrsnilo in deroča voda ga je potegnila sabo. Težko prizadetim staršem naše iskreno sočutje.

+ **Tujski promet na Bledu.** Glasom izkaza zdraviliške komisije bila je letošnja sezona najlepša in najštevilnejša. Število tujcev znaša 7778 in je narasel od lanske sezone promet za 1462 oseb. Te številke jasno govorijo, da se tujski promet na Bledu od leta do leta dviga.

+ **Ameriške vesti.** Slovenski grobovi v Ameriki. V Indianopolisu je umrl rojak Fran Smrdel iz Kala pri St. Petru na Krasu. — V Jolietu je umrl 60 let stari rojak Anton Horvat, rojen v semeniški fari na Dolenjskem. — V Ely, Minn. je umrla 71letna Neža Lozar, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici. — Slovenca u bil električni tok. V Courtney, Pa., je ubil električni tok rokaja Frana Mrovlja, po domače Kula, doma iz Pleasant Valluy, Pa.

+ **Elektroradiograf »Ideal«.** Kralj banditov Zigmor v boju s kraljem detektivov Pavlom Broquetom, ta krasna in velezanimiva detektivska drama vzbuja med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanje. Slika nam nudi res nekaj zanimivega, pozornost vzbujajočega, tako, da vsak kdor si jo ogleda zadovoljen zapusti predstavo. Predstavlja se le še danes pri večernih predstavah ob 7., 8. in 9. zvečer. Nihče naj torej ne zamudi prilike, ki se mu nudi le še danes in si ogleda to velezanimivo dramo.

+ **Drugi sad. Jablana,** o kateri smo meseca avgusta poročali, da je na Kovačičevem vrtu o Novem Vodnatu poleg sadov pognala novo cvetje, rodi sedaj že drugi sad. Jabolke so že kot oreh debele in so se je že rečeti. Zanimiva naravna prikazen!

+ **S ceste.** V soboto je po Bleiwei-sovi cesti neki posestnik tako naglo in neprevidno vozil, da je zadel v nekovo drevo ter je močno poškodoval. — Snoči se je pripeljalo po Dunajski cesti več tovarniških delavcev in delavk v mesto. Ko jim je čuvaj na prelazu vsled prihajajočega vlaka zaprl prečnico so se začeli pripraviti, in čuvaja zmerjati ter tako upiti, da je prišel na pozorišče stražnik, da je napravil mir. — Snoči sta se na Karolinski zemlji sprla dva civilista in en vojak ter si slednjič skočila v lase. Pri tepežu je civilist odvezel vojaku bodalo, katero je ta pozneje vendar dobil nazaj. — Ko je v soboto peljal neki voznik po Ulici na Grad s štiri-mi konji premog, ga ti vsled teže niso mogli spraviti dalje. Vsled tega je voznik zgrabil za bievnik in ubogo žival do krvavega pretepel. Šele došli stražnik je napravil mučnemu prizoru konec. — Minuli teden je mitniški paznik na Martinovi cesti ponoči zapazil, da sta dva neznanca ukradla pred skladiščem »Puntigamskega piva« dva sodčka ter ju nesla proti Zeleni jami. Ko je šel čuvaj za njima, sta vrgla sodčka na tla ter ga začela pretepatati. Ker sta paznika telesno poškodovala, sta zbežala.

+ **Cestni napad v Šiški.** Ko je šla snoči okoli 10. ure neka gospa s 14-letnim fantkom iz St. Vida proti Šiški, jo je naskočil že tik pred vasjo neki mož, podrl na tla ter hotel ugoditi svoji pohotnosti. Ker sta napadenka, kakor tudi dečko začela močno kričati, se je lopov prestrašil, ji vzel ročno torbico s 6 ključi in belim robcem s črkama J. M. ter zbežal po polju. Napadalec je srednje postave, črno oblečen, je imel črn mehak klubok in ima noge na »o«. — Pred kratkem so v dotičnem okolišču neznanji ponočnjaki tudi hoteli napasti nekega kolesarja, ki jih je pa prepo-dil z dvakratnima streloma in se naglo odpeljal dalje.

+ **Zatekel se je mlad majhen pes** bele barve v Šešarkovo trafiko v Šel-lenburgovo ulici št. 1, kjer ga dobi lastnik nazaj.

+ **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 21 Macedoncev, nazaj je prišlo pa 80 Hrvatov, 25 Hrvatov je prišlo iz Inomosta; v Slavonijo se je odpeljalo pa 30 tesačev.

+ **Izgubila je služkinja Ana Lesko-vic srebrno žensko uro.** — Pleskar Ivan Zabajek je izgubil sivo pelerinco. — Služkinja Helena Debečeva je izgubila bankovce za 10 K. — Kurčeva žena Frančiška Dimic je izgubila riavo denarnico z vsebino 48 K in nekaj drobiža.

Politično, gospodarsko in izobraževalno društvo za šentpeterski in kolodvorski okraj ter politično, gospodarsko in izobraževalno društvo za vod-matski okraj

naznanjata, da se vrši

v sredo, dne 25. oktobra 1911 ob 1/2 9 zvečer v gostilni gosp. Ivana Zupančiča na Ahacijevi cesti št. 15

volilni shod

Na shodu poročata kandidata za deželni zbor g. Adolf Ribnikar in deželni odbornik g. dr. Ivan Tavčar. Sodelujočniki, udeležite se shoda polnoštevila. Odbora.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročil g. kontrolor L. Cvetnič 16 K, katere je nabral na svatbi g. Rudolfa Sege. Rodoljubnim darovalcem srčna zahvala, častitamo novoporečencema srčne častitke.

+ **Iz Novega mesta.** Zenska podružnica Ciril-Metodove družbe je pripravila zabaven večer, ki se je končal z najboljšim vspehom. Bil je lep umetniški večer, prijeten za vsakogar, ki ima količjak zanimanja in vneme za umetnost. Opereta je sicer odpadla zaradi tehničnih težkoč v scenariji, na katerih sicer ne bolega naš oder, vendar je slehernega zadovoljil ostali program, razširjen in izpopolnjen z umetniškimi točkami. S posebnim zadoščanjem je zaznamovali minuli večer kot velik napredek v razvoju našega odra, ki je imel letos srečo, da sta ga počastila oba pevca, znana iz Prešernovega »Povodnega moža«. Bil je g. Kovač, izborni tenorist, ki je sodeloval pri pomladanskem koncertu »Dolenjskega pevskega društva« in sedaj gospa profesor Lovšetova. Večer je zaključil animiran ples.

Društvena naznanila.

Slovenski strelski krožek »Centrum« naznanja, da se vrši prvo letošnje streljanje v torek, 24. vinotoka, ob 8. zvečer. Obenem bo volitev enega odbornika.

+ **Tamburaško društvo »Sovič«** v Postojni priredi na praznik Vseh svetnikov žaloigro »Mlinar in njegovo hč«. Ker je čisti dobiček namenjen ubogim učencem tukajšnje ljudske in meščanske šole, se bo predstave gotovo udeležil vsak prijatelj mladine.

+ **»Adrija«** v Pragi. I. redni občni zbor se vrši v sredo 25. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »u Kvorikov oka«.

Prosveta.

+ **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v torek se igra po enajstih letih zopet Grillparzerjeva klasična drama »Sappho« (za nepar abonente). Glavne vloge igrajo g. Danilova, gdč. Wintrova in g. Simaček. — V četrtek prvič Smetanova opera »Prodana nevesta«.

+ **Slovensko gledališče.** Nedeljska popoldanska predstava — igrali so »Malega lorda« — je zbrala ne posebno veliko število mladih in starih gledalcev. Igralo se je v vne mo in je bila igra skrbno uprizorjena in našudirana — s par malimi izjemami, ki tu ne pridejo v poštev. Zdi se mi, da igra »Mali lord« ni posebno srečno izbrana in da ni niti za popoldansko in ne za mladoletno občinstvo. Zakaj poslušalci niso bili kar nič navdušeni za stvar in tistih par ploskov je bilo bolj oficijelnih, zaradi lepšega. Zato ne bi bilo zamere ne tu ne tam, ako bi »Mali lord« ostal v arhivu. Dosti lepših in boljših iger je v obilici gledališkega repertoirja in nedvomno bi pri mali izbiri bilo ljudem bolj ustreženo, kakor je bilo to pot. Ga. Iličičeva v naslovni vlogi je igrala prav pristno, živahno in je bila v osebi malega lorda prikupna in naravna, kolikor se pač to more in sme zahtevati od ženske v možki ali deški ulozi. Zakaj težko, da bi se vsem zdela to, kar je imela predstavljati in treba je bilo že precej fantazije, da smo se vživeli v njenega lorda. G. Skrbinišek je igral starega grofa in je s svojo precej naravno igrjo uspel, samo enkrat mu je spodrsnilo. Mislim slučaj, ko se je mladi publik zasmejal njegovi starosti. Dvomim, da bi se bilo to zgodilo, ako bi bil častitljiv resničen starček. Gdč. Wintrova je igrala zalujočo vdovo s prav skromno in resnično vdanostjo. Zal, da je govorila pretiho. Isto so zagrešili tudi drugi igralci in to je bilo škoda, ker je trpel splošen vtis in je mladina še manj razumela igrjo, ki sicer ni komplicirana a po svojem tujem miljenju in tujih imenih kolikorotliko tuje vpliva. G. Molek je bil prav dober. Igral je

prijetnega in prijaznega trgovca s šegavostjo in dovipnostjo. Omenim pohvalno tudi gda. Bukšeka. — V soboto so četrti vprizorili »Sramežljivo Suzano«. Igralci in pevci so se pošteno potrudili. — V nedeljo zvečer so ponavljali Verdijevega »Rigoletta«. To pot je pela vloga Gilde gospa Cilka Otahalova in sicer s krasnim uspehom. Njen glas je sicer bolj majhen, a dobro peljan. Gospa poje muzikalno zanesljivo in prav od srca želimo, da bi jo še večkrat videli na našem odru. Vsi ostali pevci so bili dobri. Gledališče — razen lož — je bilo povoljno obiskano. G.

Književnost.

— **»Mali lord«.** V nedeljo popoldne so v slovenskem gledališču igrali za mladino prelubeznivo sliko iz življenja »Mali lord«. Ta krasna igra je spisana po povesti istega naslova. Tudi povest »Mali lord« je že preložena na slovenski jezik in šolske oblasti so jo toplo priporočile vsem šolam in vsem staršem. »Mali lord« spada med najlepše mladinske spise, kar jih je v slovenskem jeziku in kdor hoče svojemu sinu ali svoji hčerki preskrbeti dobrega, vzpodbudnega in nad vse veselega berila, naj kupi to knjigo, ki stane samo 1 K 60 v, s poštnino vred 1 K 80 v. »Mali lord« je knjiga, ki bi jo morali imeti v vsaki hiši. Odlični šolnik je rekel: Še z nobeno knjigo nisem dosegel tako lahko in hitro vzgojen efekt, kakor s to prelepo povestjo.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

+ **Klerikalo maslo.** Znani »Gold-und Silberarbeiter« Debevec na Marije Terezije cesti, ki se je svoj čas delal socialnega demokrata in se tudi že hlinil naprednjaka, je grd klerikalni agitator. Ta klerikalec je tožil vrliga naprednjaka posestnika in gostilničarja pri »Novem svetu« gospoda A. Goršeta zaradi razžaljenja na časti. Gosp. Gorše ni pregrešil družega, kakor da je rekel svojemu hlapcu, ko je ta hotel dati svojo uro Debevcu v popravilo »Pazi, da ti Debevc ure ne bo zapravil!« Ko je hlapec zapustil Goršetovo službo, je napravil Debevcu uslugo in mu ta Goršetov prijateljski nasvet izdal. Debevec je hitro tožil g. Goršeta. Ta je priznal, kar je govoril, ponudil pa je dokaz resnice, ki ga je sodišče dopustilo, in ki se je g. Goršetu tudi popolnoma posrečil. Za dokaz resnice je nastopilo 12 prič, ki so dosledno potrdile nekorektno postopanje Debevcu v izvrševanju njegove obrti in opravičile ostro kritiko in resni opomin gosp. Goršeta. Natakariči Goršetovi Fani Hostnikovi je tožila gospa Petelin iz Logatca, da je dobila po mnogokratnem opominjevanju svojo zlato 100 K vredno uro šele potem, ko je prišla sama ponjo in zagrozila tudi s policijsko ovadbo. To izpoved je potrdila dobesedno tudi gospa Petelinova s pristavkom, da je dobila od Debevcu uro nepopravljeno. V uri pa je manjkalo, kakor je dognal predsednik urarske zadruge in cenilec mestne zastavljalnice urar Milko Krapež, več bistvenih delov, tako, da ni bila ura niti za popravilo več sposobna. Drugim pričam so zmanjkale ure, prstani, stare »evancgarce« in drugo v popravilo izročeno blago. Sploh je vladal pri Debevcu grozen nered. Ure so šle »spacirat« na Dunaj, zamešalo se je in izgubilo vse, kar je kdo zahteval od Debevcu. Obravnava je dokazala, da je bil Goršetov opomin opravičen. Mož, ki ima toliko masla na glavi, bi bil bolje naredil, če bi bil ostal doma pri »svojih« urah, verižicah in prstanih, kot pa, da je šel na solnce. Sodnik je gosp. Goršeta popolnoma oprostil.

Razne stvari.

+ **Roparski umor.** Iz Sarajeva poročajo: Mesar Molodica je bil na deželni cesti blizu Rogatice umorjen in »ropan denarja in zlate ure.

+ **Nevesta žena.** V La Foret blizu Bruselja so dobili trgovca Agneesenfa z na hrbtu zvezanima rokama in z zavezanimi usti na njegovi postelji mrtvega. Bil je popolnoma slehen. Pri zaslišavanju se je njegova žena tako zapletla, da je nastal sum, da je skrivna umora in da je morilec najbrže njen ljubimec.

+ **Roparski napad.** V Hajdu-božozemlju je vdrla v hišo trgovca Angyala o polnoči roparska tolpa s krinkami na obrazu in je izsilila iz njega več sto kron. Roparji s tem niso bili zadovoljni in so ukradli 6000 kron, različne dragocenosti in vrednostne pajrje. Prišlo je do boja in so roparji Angyala težko ranili, njegovega sina pa umorili.

+ **Lep vzgojitelj mladine.** Vsled ovadbe nekega dečka iz tridenske sotočišnice »Crosini« se je podala 10. t.

m. sodnijska komisija v sirotišnico ter zaslila ravnatelja in več dečkov. Na podlagi teh izpoved so odpeljali ravnatelja, katoliškega duhovnika dona Giovannija de Ambrosia v preiskovalni zapor. Ta lepi duhovni ravnatelj je zlorabljal zaupane mu dečke.

Elsner na delu.

Elsner je razposlal danes po okrajnem in deželnem sodišču sledečo okrožnico (skoro dobesedno):

Im hiesigen Tagblatt „Slovenski Narod“ werden in jüngster Zeit rein innere Angelegenheiten des hiesigen Landes- und Bezirksgerichtes in von Unwahrheiten und Entstellungen strotzender Weise besprochen.

„Diesen Beschreibungen können nach der ganzen Sachlage und meiner tiefsten inneren Überzeugung nur Mitteilungen eines eidesbrüchigen Gerichtsangestellten, der leider nicht eruiert und der gebührenden Strafe zugeführt werden konnte, zugrunde liegen.“

„Ich sehe mich daher genötigt, mein tiefstes Bedauern über dieses auch das Ansehen und die Würde dieses Gerichtes schwer schädigende Vorkommnis auszudrücken.“

Laibach am 23./10. 1911.

Elsner m. p.

Ta okrožnica je nova nečuvnost. Kar je „Slov. Narod“ poročal je gola resnica vse do pitice je resnično in smo to pripravili vsak čas dokaziti. Zavračamo Elsnerjevo očitjanje o „Unwahrheiten und Entstellungen“ z ogorčenjem. Od kod zajemamo svoje informacije tega kakemu Elsnerju seveda ne bomo pripovedovali. A tudi če bi jih dobivali izmed sodnega osebja, ne more Elsnerjevo „tiefstes Bedauern“ nikogar zadeti, zakaj če izdaja Elsner protipostavne ukaze, kakršni je ukaz, da sodni uradniki in uslužbenci se med seboj ne smejo slovenski govoriti, potem je vsakega uradnika in uslužbenca moralna dolžnost, da pomaga, odpraviti take nepostavnosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Roseggerjeva sola.

Maribor, 22. oktobra. V Peklu pri Poljčanah so otvorili Roseggerjevo solo. Roseggerja samega ni bilo k otvoritvi (Op. ur. Najbrže ga je vengar malo sram.).

Rekonstrukcija kabineta.

Dunaj, 23. oktobra. Ministrski predsednik Gautsch je bil danes dopoldne sprejet od cesarja v dolgi posebni avdienci ter mu je poročal o politični situaciji. „Neues Wiener Tagblatt“ prinaša danes očividno inspirirano poročilo glede rekonstrukcije kabineta in pove, da bi bila samo dva ministra imenovana in sicer dva česka uradnika ali dva Čeha, ki nista poslance. Cilj rekonstrukcije je konsolidacija in deložnost parlamenta, politični kurz pa da ostane neizpremenjen. Ta rekonstrukcija kabineta je začetek sanacijske akcije ministrskega predsednika Gautscha.

Česko-nemška pravna pogajanja.

Dunaj, 23. oktobra. Česko-nemška pravna konferenca se bodo vršile na Dunaju pod predsedstvom ministrskega predsednika Gautscha, in ob udeležbi justičnega, notranjega in načelnega ministra ter obeh voditeljev železniškega, respektivno trgovinskega ministrstva. V konferenci pride cel material česko-nemške prave v razpravo.

Privatni uradniki.

Dunaj, 23. oktober. Včeraj se je vršil tu kongres zastopnikov vseh avstrijskih privatnih uradnikov, katerega se je udeležilo 146 delegatov. Kongres je preciziral stališče privatnih uradnikov v draginskih vprašanjih.

Ogrski državni zbor.

Dunaj, 23. oktobra. Cesar je danes sprejel v posebni avdienci ogrskega trgovinskega ministra ter odzvel prisegi. Snoči sta sta prišla na Dunaj ministrski predsednik Khuen in ban Tomašič ter sta imela važno posvetovanje. Grof Khuen bo jutri sprejet od cesarja v avdienci. Pogajanja zaradi deložnosti ogrskega parlamenta so se baje razbila. Vlada večina namerava ostro akcijo proti opoziciji, vendar pa ogrski državni zbor ne bo razpuščen.

Mesno vprašanje.

Budimpešta, 23. oktobra. Poroča se, da se bodo pogajanja glede uvoza mesa zopet začela. V političnih krogih se zatrjuje, da je upati, da bodo imela pogajanja vsaj deloma uspeh.

Stojalowski umrl.

Lvov, 23. oktobra. P. Stojalowski je danes umrl.

Bosanski sabor.

Sarajevo, 23. oktobra. Med sarsborskimi strankami v odseku med večino in muslimansko frakcijo v od-

seku »Miraleus« je prišlo do sporazuma glede volitev. Vlada zastopnik Benko je razvil v konferenci vladni program, ki obsega važne gospodarske in kulturne naloge.

Požar v Carigradu.

Carigrad, 23. oktobra. Požar v Carigradu je napravil osem milijonov kron škode. Požar se je razširil tako naglo, da ni bilo mogoče iz hiš rešiti niti najmanjše stvari. Zgorelo je mnogo krasnih palač. Požar je nastal vsled neoprevidnosti.

Kretsko vprašanje.

Atene, 23. oktobra. V kretski zbornici je bil stavljen včeraj predlog na združitev Krete z Grško. Vse prebivalstvo je za to zelo navdušeno in se pripravljajo na Kreti važni dogodki.

Monarhistična zarota na Portugalskem.

London, 23. oktobra. Iz Lizabone poročajo, da se pomikajo monarhisti v treh oddelkih proti Oportu ter da mislijo napasti to mesto. V mestu samem so razširjene vesti, da je bil vodja monarhistov, Conceiro, umorjen.

Revolucija na Kitajskem.

Hankov, 23. oktobra. 19. t. m. so revolucionarji zavzeli mesto Hankov brez odpora. Vsa mesta ob Jang Tse Kiang in na vzhodu provincije Hunan so prišla v revolucionarne roke. Iz Hankova prodirajo vstati proti severu. Nekatera poročila pravijo, da se brani Juanšikaj prevzeti poveljstvo nad vladnimi četami, in vladni organi so mnenja, da Juanšikaj konspirira z republikanci, ter hoče postati predsednik prihodnje kitajske republike. Amerika je odposlala pred Hankav tri križarke, 2 torpedna rušilca, 5 topničark in eno transportno ladjo.

Peking, 23. oktobra. Narodna skupščina je bila včeraj otvorjena. Prestolni govor zatrjuje, da hoče vlada uvesti Kitajsko med konstitucionalne države.

Italijansko-turška vojna.

Poraz Italijanov.

Carigrad, 23. oktobra. V ministrstvo notranjih zadev so dospele vesti, da so doživeli Italijani pri Bengaziju velik in težek poraz. Turki in Arabci so napadli 8000 Italijanov in je padlo izmed Italijanov 800 mož, na turški strani 885 mož. Med Italijani v Bengaziju vlada najslabša disciplina. Viharji na morju ogrožajo italijansko brodogradnjo.

Rim, 23. oktobra. Neki poročevalec, ki je bil priča bojev pri Bengaziju poroča: Naše moštvo se je moglo iskreati le na ta način, da smo se poslužili zvijače. Vojne ladje so ostro streljale proti Bengaziju. Med tem so se naše transportne ladje navidezno oddaljevale proti zahodu. Ko so prišle tako daleč, da jih iz mesta ni bilo več mogoče videti, smo začeli z največjo hitrostjo izkreati vojaštvo. Toda Turki so izvedeli o naši nameri in Turki in Arabci so poskušali naše moštvo pognati v morje nazaj. Bejevali smo se morali moč proti morju, da smo izkreati 3000 vojakov 46. in 63. pešpolka in 700 mornarjev. Na to smo naskočili vas Fidi Hussein, ki je ključ mesta Bengazija. Po 10urnem boju, ki je bil brezprimerno krvav, se nam je posrečilo vas zavzeti.

Rim, 23. oktobra. Na uradnih mestih taje posameznosti o boju pri Bengaziju. V Rimu pa so razširjene vesti, da so bili boji zelo krvavi, in da vlada zadržuje brzojavke, ker poraza ne mra priznati. Govori se, da je padlo pri Bengaziju okoli 1000 Italijanov. V bližini Bengazija se je razletela tudi neka smodnišnica.

Berolin, 23. oktobra. Iz Kjaso poročajo čez Malto, da so izkreati Italijani 5000 vojakov in da se jim je posrečilo zavzeti Bengazi. Na morju vladajo hudi viharji. Turki so baje v Bengaziju pomorili vse Italijane. Edini nater Umberto je ostal živ. Koliko je bilo umorjenih ni znano.

Carigrad, 23. oktobra. »Jeni Gazette« poroča, da je mladoturški voditelj, Enver - bej, načeloval turškemu vojaštvu v bitki pri Bengasiju, kjer so bili Italijani poraženi. Enverbej je bil baje lahko ranjen. Od drugih strani se ta vest demantuje.

Sveta vojna.

Carigrad, 23. oktobra. 10.000 mož Sulespnen je iz pokrajine Fezan na poti proti Tripolisu ter so se združili že s turškimi četami pri Djebel. Šajk plemena Senusi je proklamiral sveto vojno. Kmalo bo baje zbranih 150.000 mož, ki bodo napadli Italijane.

Aeroplan.

»Giornale di Italia« poroča iz Tripolisa, da se je stotnik Piazza s svojim aeroplanom dvignil v zrak, da rekonosira okolico. Arabci so obhodovali aeroplan kot nadnaravno prikazen.

Kolera.

Carigrad, 23. oktobra. Listi poročajo, da je izbruhnila med Italijani v Tripolitani kolera. Do sedaj je umrlo 260 vojakov.

Egipčani proti Italijanom.

Kajiro, 23. oktobra. Egipčanska nacionalna stranka ostro nastopa proti Evropejcem ter kliče Mohamedance pod zeleno prerokov zastavo v boj proti Italijanom.

Italija zopet grozi.

Rim, 23. oktobra. Listi zopet groze, da bo Italija preložila bojišče v Egejsko morje. »Giornale di Italia« pravi, da Italija nikdar več ne bo pripoznala suverenitete sultana nad Tripolitani. Čim več krvoprelitja bi bilo v Tripolitani, tem manj bi bili Italijani pripravljeni koncedirati Turčiji kako odškodnino v denarju. Končno pripomni list, da bo Italija primorana preložiti bojišče v Egejsko morje.

Italijani pred Jafu.

Carigrad, 23. oktobra. Turški listi poročajo, da so priplule 19. t. m. 4 navidežno italijanske vojne ladje pred Jafu.

Boj kot v Turčiji.

Rim, 23. oktobra. »Agenzia Stephani« poroča iz Carigrada, da je boj kotni komite vpeljal strogo nadziranje italijanskih trgovin v Carigradu. Komite brani ljudem kupovati pri Italijanih.

Turčija se alira z Anglijo.

Carigrad, 23. oktobra. Casopisi se bavijo z aliančnim projektom velikega vezira, ter propagirajo idejo, da naj se alira Turčija z Angleško, eventualno Angliji priklopi.

Nemško orožje za Turčijo.

Bukarešt, 23. oktobra. Uradno se poroča, da je intervenirala Italija pri rumunski vladi zaradi vesti, da namerava Nemčija voziti skozi Rumunijo orožje v Turčijo. Rumunski ministrski svet je imel tozadevno konferenco in izjavil, da se bo Rumunija strogo držala haške konvencije.

Turška poslatništva.

Carigrad, 23. oktobra. Turški poslanik v Atenah, Naby-bej, pride v Sofijo, poslanik na Cetinju, Sadredin-bej, pa v Atene.

Evropska konferenca.

Dunaj 23. oktober. »Neue Freie Presse« poroča, da hočejo diplomatični krogi vedeti, da namerava Francoska in Anglija sklicati zaradi Tripolitanskega vprašanja evropsko konferenco.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 23. oktobra 1911.

Termin.

Pšenica za oktober 1911.	za 50 kg	11-91
Pšenica za april 1912.	za 50 kg	12-13
Rž za oktober 1911.	za 50 kg	10-56
Koruza za maj 1912.	za 50 kg	8-63
Oves za oktober 1911.	za 50 kg	9-54
Oves za april 1912.	za 50 kg	9-69

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30.76 mm

oktobra	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
21.	2. pop.	737.2	15.1	sl. jvzh.	jasno
	9. zv.	736.5	7.8	"	"
22.	7. zj.	734.9	5.2	sl. svzh.	del oblac.
	2. pop.	734.6	16.2	p. m. jzh.	oblačno
	9. zv.	734.9	12.8	sr. jzh.	"
23.	7. zj.	733.6	13.3	sl. jzh.	"

Srednja predvčerašnja temperatura 8.7°, norm. 9.5° in včerašnja 11.4°, norm. 9.3°, Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.3 mm

Ljuba, zlata mamica —

daj mi jutri pol škatlice Fayevih pristnih sodenskih mineralnih pastilj seboj v Solo. Ivan in Franjo, ki sedita poleg mene, sta tako prehlajena, njih starši pa nimajo denarja, da bi kupili pastilje. In sodenice so vendar tako dobre, skoro vsi otroci jih imajo sedaj in g. učitelj pravi, da je sedaj mnogo manj zamud. Sodenice se dobivajo škatljič po K 1.25 povsod.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni založnik Dunaj IV/l. Grosse Neugasse 17.

Josip Mihelič, trgovec, naznanja v svojem in imenu svojega brata

Alojzija Miheliča vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je njuna iskreno ljubljena mati, oziroma sestra in svakinja, gospa

Alojzija Mihelič-trgovčeva vdova

po dolgem, težkem trpljenju, prevredena s sv. zakramenti za umirajočo, včeraj dne 22. t. m. ob 11. ponoči v 79. letu svoje starosti blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb se vrši v torek dne 24. t. m. ob 5. popoldne iz mrtnišnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, 25. oktobra 1911.

L. Kranjci pogrebni zavod Fr. Dobneriet.

Zahvala.

Za premnoge izraze tolažilnega sočutja in sožalja ob smrti naše ljubljene hčerke, sestrice in sestrične gospodične

ANICE FAJDIGA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sploh vsem, ki so drago rajnico spremili k zadnjemu počitku najiskrenejšo zahvalo ter preč. gosp. P. Placidu za mnoge obiske ob bolezi. Osobito se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov.

3637

Ljubljana, 23. oktobra 1911.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezn in smrti naše presrčno ljubljene soproge, matere, sestre in tete, gospe

3627

Ane Lužar-Vardjan

soproge c. kr. finančne straže komisarja

kakor tudi, za mnogobrojno spremstvo pokojnice k večnemu počitku izrekamo vsem uradnikom, prijateljem in znancem, srčno zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo blag. g. predstojniku c. kr. finančnega urada ter velečenjem gg. stanovskim kolegom za častete spremstvo in vsem darovalcem prekrasnih vencev.

V Ljubljani, 21. oktobra 1911.

Žalujoča rodbina Lužarjeva.

Izjava.

Rodbina pl. Salamon s tem že petič naznanja, da ni plačnica za kakršnekoli dolgove, ki bi jih napravila na naš račun kaka tretja oseba, ker mi plačujemo vse sproti v gotovini.

Lepo stanovanje

s 4 sobami, 3636

se takoj odda v Sodni ulici št. 9.

22 letni 362

trgovski pomočnik

vešč vseh strok,

želi v teku 6 tednov sedanje mesto premeniti.

Naslov pove upravnistvo »Slov. Nar.«

Gobe.

Na račun angleške eksportne trgovine kupim vsako množino posušenih gob po kakovosti od 10-12 K za kilo loco železnica Ljubljana. — Ponudbe pod »Funghi« poste restante, Milan.

Hiša

podobna vili, ki se dobro obrestuje

se takoj prodaja

Kje, pove pisarna P. Matelič,

Škofja ulica št. 10. 3635

Odda se zaradi bolezn in družinskih razmer takoj v najem pod ugodnimi pogoji stara, dobro idoča

gostilna

v ugodnem kraju na Kranjskem.

Kje, pove upravnistvo »Slov. Naroda«.

Lepo stanovanje

iz 3 sob, s pritliklinami se

zaradi premeščenja

takoj odda.

Kje, pove pisarna P. Matelič,

Škofja ulica št. 10. 3634

Iščem gospodinje

vajene kuhinje, gostilne trgovine in z gotovino 12000 K, ki se lahko vključijo na vse posveto, ker sam premorem 24000 K in ne bo na posvetu vključen nobeden drug. Nastop lahko takoj. — Dopisi pod »gospodinje« na uprav. »Slov. Narod«. 3633

Zanesljivi možje

kateregakoli stanu, stanujoči v mestu ali na deželi, 3632

se iščejo za razpošiljalno trgovino,

ki ob trajno dobri eksistenci nudi velik zaslužek. Potrebujemo samo zanesljivih ljudi, drugo preskrbimo sami in tudi reklamo delamo na svoje stroške. Posebnih znanosti, glavnice ali prodajalnice ni treba. Pojasnila brezplačno. — Ponudbe pod »U. 1298 D.«

na anončno ekspedicijo Haasenstain & Vogler, d. d., Dunaj I.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodatim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K,

po pošti 6 K 20 vin.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

